

Izba Gmin   Sesja 1995-96
Komisja do spraw Etyki i Przywilejów
Raport III

**KODEKS ETYKI ZAWODOWEJ WRAZ Z PRZEWODNIKIEM PO ZASADACH
REGULAMINOWYCH DOTYCZĄCYCH POSTĘPOWANIA POSŁÓW**

oraz załącznik i sprawozdanie z prac Komisji

Podpisany do druku przez Izbę Gmin
12 lipca 1996 r.

Zasada regulaminowa nr 121 A

(1) Powołuje się komisję specjalną, zwaną Komisją do spraw Etyki i Przywilejów, w celu:

(a) rozpatrywania szczegółowych zagadnień dotyczących przywilejów [parlamentarnych], przekazanych jej przez Izbę;

(b) nadzorowania pracy Parlamentarnego Komisarza do spraw Etyki; oceny rozwiązań proponowanych przez Komisarza w celu sporządzania, prowadzenia i udostępniania Rejestru Interesów Poselskich oraz innych rejestrów interesów ustanowionych przez Izbę; poddawania okresowej rewizji formalnej i merytorycznej tych rejestrów oraz rozpoznawania przekazanych jej przez Komisarza konkretnych skarg dotyczących rejestrów; jak również:

(c) rozpatrywania kwestii dotyczących postępowania posłów, w tym konkretnych zarzutów odnośnie naruszenia jakiegokolwiek elementu kodeksu etyki zatwierdzonego przez Komisję, na które Komisarz zwrócił uwagę Komisji a także formułowania propozycji zmian do kodeksu, jeśli takowe zostaną uznane za niezbędne.

(2) W skład Komisji wchodzi jedenastu posłów, z których pięciu stanowi jej kworum.

(3) O ile Izba nie postanowi inaczej, poseł powołany do Komisji pozostaje w jej składzie do końca kadencji parlamentu.

(4) Komisja ma prawo powoływać podkomisje składające się maksymalnie z siedmiu posłów, z których trzech stanowi kworum, oraz przekazywać takim podkomisjom sprawy jej

powierzone, jak również zlecać jednej z owych podkomisji przyjmowanie raportów Komisarza dotyczących dochodzeń prowadzonych w sprawach konkretnych skarg.

(5) Komisja lub dowolna podkomisja ma prawo wzywać osoby, zamawiać materiały i dokumenty, odbywać posiedzenia niezależnie od przerw w posiedzeniach Izby, przenosić posiedzenia w inne miejsce, przedkładać okresowe sprawozdania oraz powoływać doradców-specjalistów w celu uzyskania specjalistycznych informacji lub wyjaśnienia skomplikowanych kwestii, które mieszczą się w kompetencji Komisji.

(6) Komisja ma prawo nakazać posłowi stawienie się przed Komisją lub dowolną podkomisją oraz żądać przedstawienia Komisji lub dowolnej podkomisji szczegółowych materiałów lub dokumentów posiadanych przez posła, a związanych z dochodzeniem prowadzonym przez tę Komisję, podkomisję albo przez Komisarza.

(7) Komisja ma prawo odmówić zgody na prowadzenie transmisji z posiedzenia, na które umożliwiono wstęp osobom postronnym.

(8) Prokurator Generalny, Prokurator Generalny Szkocji oraz ich zastępcy mogą, jako członkowie Izby, być obecni na posiedzeniach Komisji lub dowolnej podkomisji, uczestniczyć w jej obradach, otrzymywać dokumenty przygotowane przez Komisję lub podkomisję oraz udzielać Komisji lub podkomisji niezbędnej pomocy, jednak bez prawa głosu oraz prawa do zgłaszania wniosków i poprawek.

Skład Komisji w momencie jej powołania, tj. 13 grudnia 1995 r. był następujący:

Pan Dale Campbell-Savours,

Pan Quentin Davies,

Pan Iain Duncan Smith,

Pan John Evans,

Pan Doug Hoyle,

Sir Geoffrey Johnson Smith,

Pan Nigel Jones,

Dame¹ Jill Knight,

Sir David Mitchell,

Pan Tony Newton,

Pani Ann Taylor.

---

¹ tytuł przysługujący kobietom odznaczonym orderem Imperium Brytyjskiego oraz żonom baronetów [przyp. tłum].

Dnia 10 stycznia 1996 r. Pan Tony Newton został wybrany na przewodniczącego.

PRACE KOMISJI NAD RAPORTEM

Wtorek, 9 lipca 1996 r.

Obecni członkowie:

Pan Tony Newton, przewodniczący,

Pan Dale Campbell-Savours,

Pan Quentin Davies,

Pan Iain Duncan Smith,

Pan John Evans,

Pan Doug Hoyle,

Sir Geoffrey Johnson Smith,

Pan Nigel Jones,

Dame Jill Knight,

Sir David Mitchell,

Pani Ann Taylor.

Na wniosek przewodniczącego przedłożono i odczytano projekt Raportu (Kodeks etyki zawodowej wraz z Przewodnikiem po zasadach regulaminowych dotyczących postępowania posłów).

Postanowiono, że pierwsza część projektu Raportu (Wstęp) zostanie odczytana po raz drugi, kolejno punkt po punkcie.

Odczytano punkty 1 - 5 i uzgodniono ich brzmienie.

Druga część projektu Raportu (Kodeks etyki zawodowej posłów) została odczytana po raz drugi i uzgodniona.

Postanowiono, że trzecia część projektu Raportu (Przewodnik po zasadach regulaminowych dotyczących postępowania posłów) zostanie odczytana po raz drugi, kolejno punkt po punkcie.

Odczytano punkty 1 - 72 i uzgodniono ich brzmienie.

Postanowiono, że dokument (Wcześniejsze uchwały Izby dotyczące postępowania posłów) zostanie załączony do Raportu.

Uchwalono, że niniejszy Raport jest III Raportem Komisji dla Izby.

Postanowiono, że Raport zostanie przedłożony Izbie przez przewodniczącego.

[Posiedzenie odroczone do godz. 18:30]

w poniedziałek 15 lipca]

RAPORT III

Kodeks etyki zawodowej wraz z Przewodnikiem po zasadach regulaminowych dotyczących postępowania posłów

Komisja do spraw Etyki i Przywilejów postanowiła przyjąć poniższy Raport:

WSTĘP

1. 19 lipca 1995 r. Izba podjęła uchwałę o opracowaniu i przedłożeniu jej do akceptacji Kodeksu etyki. Pierwsza część niniejszego Raportu zawiera projekt Kodeksu, którego przyjęcie Komisja **zaleca** Izbie.

2. Druga część Raportu zawiera projekt "Przewodnika po zasadach regulaminowych dotyczących postępowania posłów". Pierwszy rozdział tego Przewodnika dotyczy zagadnień rejestracji interesów poselskich. Na tym etapie wprowadzono jedynie niewielkie zmiany do obowiązujących przepisów, niemniej poddaliśmy gruntownej rewizji zasady stosowania dotychczasowych wytycznych.

3. Od dawna głównym warunkiem właściwego sprawowania mandatu poselskiego jest zgłaszanie we właściwym czasie podczas debaty lub innych posiedzeń stosownych osobistych interesów finansowych. W rozdz. 2 Przewodnika znajdują się szczegółowe wskazówki dotyczące stosowania odpowiednich przepisów oraz propozycje wprowadzenia określonych zmian.

4. 6 listopada 1995 r. Izba podjęła uchwałę zakazującą [posłom] odpłatnego działania w cudzym interesie. Przewodnik zawiera także - w rozdz. 3 - wskazówki dotyczące stosowania postanowień tej uchwały oraz sugestie odnośnie praktycznego wykorzystania tych wskazówek.

5. **Zalecamy** zatwierdzenie przez Izbę Przewodnika po zasadach regulaminowych dotyczących postępowania posłów, wraz z wynikającymi z niego zmianami w istniejących przepisach oraz wprowadzenie proponowanych przez nas wskazówek dotyczących stosowania "zasady regulującej działanie w cudzym interesie" (pkt. 58).

KODEKS ETYKI ZAWODOWEJ CZŁONKÓW PARLAMENTU

Opracowany zgodnie z uchwałą Izby z dnia 19 lipca 1995 r.

I. Cel Kodeksu

Celem Kodeksu etyki jest zapewnienie posłom pomocy w wykonywaniu ich obowiązków wobec Izby, wyborców oraz całego społeczeństwa.

II. Obowiązek publiczny

Na mocy ślubowania lub przyrzeczenia wierności składanego przez wszystkich członków z chwilą wyboru do Izby, mają oni prawem nakazany obowiązek wierności i posłuszeństwa Jej Królewskiej Mości oraz jej następcom i spadkobiercom.

Członkowie Izby są zobowiązani przestrzegać prawo oraz bez względu na okoliczności działać tak, by nie zawieść publicznego zaufania, jakim zostali obdarzeni.

Na członkach Izby spoczywa ogólny obowiązek działania dla dobra całego narodu, a zwłaszcza wypełniania zobowiązań wobec swoich wyborców.

III. Etyka osobista

Członkowie Izby winni przestrzegać ogólnych zasad określonych przez Komisję do spraw Norm w Życiu Publicznym² jako właściwych dla osób sprawujących urzędy publiczne:

Bezinteresowność

Osoba sprawująca urząd publiczny przy podejmowaniu decyzji winna kierować się wyłącznie dobrem publicznym. Nie może ona zatem działać z myślą o uzyskaniu korzyści finansowych lub materialnych dla siebie, swojej rodziny lub przyjaciół.

Zachowanie niezależności

---

² Cm 2850, s. 14.

Osoba sprawująca urząd publiczny nie może być uzależniona finansowo w lub inny sposób od osób i organizacji, które mogłyby wywierać wpływ na sposób pełnienia przez nią obowiązków służbowych.

Obiektywizm

Działając w sprawach publicznych, takich jak mianowanie na urzędy publiczne, rozstrzyganie przetargów na realizację zamówień publicznych lub przedstawianie rekomendacji do nagród i przywilejów, osoba sprawująca urząd publiczny winna kierować się kryteriami merytorycznymi.

Odpowiedzialność

Osoba sprawująca urząd publiczny odpowiada przed społeczeństwem za swoje decyzje i działania oraz musi poddać się wszelkim kontrolom przewidzianym dla sprawowanego przez nią urzędu.

Jawność

Osoba sprawująca urząd publiczny winna w maksymalnym stopniu przestrzegać zasady jawności w odniesieniu do podejmowanych przez siebie działań i decyzji. Winna ona uzasadniać swoje decyzje, ograniczając dostęp do informacji tylko w wypadku, gdy wyraźnie wymaga tego dobro publiczne.

Uczciwość

Osoba sprawująca urząd publiczny jest zobowiązana do zgłaszania wszelkich prywatnych interesów mających związek z pełnionymi obowiązkami oraz do rozwiązywania ewentualnych sprzeczności interesów w sposób zapewniający ochronę dobra publicznego.

Przywódstwo

Osoba sprawująca urząd publiczny winna własnym przykładem wspierać i propagować stosowanie niniejszych zasad oraz zachęcać do tego innych.

Członkowie Izby winni w swoim postępowaniu kierować się dobrem publicznym, unikając sprzeczności interesów prywatnych i publicznych, a w razie zaistnienia takich sprzeczności, rozstrzygać je niezwłocznie z korzyścią dla dobra publicznego.

Postępowanie członków Izby winno zawsze zmierzać do utrzymania i umocnienia zaufania publicznego oraz wiary w uczciwość Parlamentu; nie mogą oni podejmować działań, które godziłyby w dobre imię Izby Gmin lub jej członków.

Za sprzeczne z prawem Parlamentu uważa się przyjęcie przez członka Izby korzyści materialnej - w tym honorariów i wynagrodzeń - ofiarowanej mu w zamian za udzielenie poparcia lub wyrażenie sprzeciwu wobec projektów ustaw, wniosków lub innych spraw przedłożonych, lub przewidzianych do przedłożenia Izbie lub dowolnej komisji Izby.

Członkowie Izby winni świadomie spełniać wymagania Izby dotyczące zgłaszania interesów do Rejestru Interesów Poselskich oraz powinni zawsze zgłaszać istotne interesy podczas posiedzeń Izby lub jej komisji, albo we wszelkich kontaktach z ministrami, departamentami lub agendami rządowymi.

Prowadząc działalność w imieniu organizacji, z którą jest związany finansowo lub wspólnie z nią, w tym działalność, która nie musi być publicznie ujawniona, np. uczestnicząc w nieformalnych spotkaniach i pełniąc nieformalne funkcje, członek Izby musi zawsze uwzględniać wymóg otwartości i szczerości w stosunku do ministrów, członków Izby i urzędników.

Na posiedzeniach Izby jej członkowie nie mogą odpłatnie działać na cudzą korzyść.

Wyплаты lub świadczenia przekazywane członkom Izby na cele publiczne nie mogą być wykorzystywane niezgodnie z ich przeznaczeniem, zaś przepisy administracyjne dotyczące takich wypłat lub świadczeń muszą być ściśle przestrzegane.

Członkowie Izby muszą pamiętać, że poufne informacje uzyskiwane przez nich w ramach pełnienia obowiązków parlamentarnych winny być wykorzystywane wyłącznie w związku z tymi obowiązkami oraz że informacje takie nie mogą być nigdy wykorzystywane w celu uzyskania korzyści finansowych.

Przewodnik po zasadach regulaminowych dotyczących postępowania posłów

Wstęp

1. Niniejszy przewodnik ma służyć pomocą posłom w wykonywaniu obowiązków wynikających z przepisów Kodeksu etyki zatwierdzonego przez Izbę. Zastępuje on Przewodnik wydany przez urząd Rejestru Interesów Poselskich z października 1994 r., dotyczący rejestracji i zgłaszania interesów finansowych posłów oraz wytycznych co do takiej rejestracji zawartych w I Raporcie Komisji Specjalnej do spraw Interesów Poselskich - Sesja 1991-92 (HC 326).

2. Ponieważ Wytyczne nie mogą przewidzieć wszelkich możliwych sytuacji, stąd w razie wątpliwości należy zwracać się o poradę do Komisarza Parlamentarnego do spraw Etyki, który - jeśli to konieczne - może poprosić o rozstrzygnięcie Komisję do spraw Etyki i Przywilejów.

3. Przewodnik składa się z czterech części, dotyczących (1) rejestracji interesów (pkt. 8-36); (2) zgłaszania interesów (pkt. 37-52); (3) zasad działania w cudzym interesie (pkt. 53-65) i (4) trybu załatwiania skarg (pkt. 66-73).

4. Kodeks etyki określa zasady oceny dopuszczalności określonego postępowania. Celem uchwały z 6 listopada 1995 r. dotyczącej "Postępowania członków Izby" jest wyeliminowanie obszaru potencjalnych konfliktów poprzez wprowadzenie zakazu odpłatnego działania w cudzym interesie. Niniejszy Przewodnik zawiera sugestie (pkt. 58) pomocne posłom w stosowaniu nowych zasad. Kolejna zasada (pkt. 65) dotyczy sprzeczności interesów, jaka może zaistnieć w wypadku, gdy poseł mający takie czy inne interesy finansowe uczestniczy w delegacji powiązanej z owymi interesami.

5. Inne uchwały Izby, przyjęte 19 lipca i 6 listopada 1995 r., stanowią uzupełnienie i wsparcie od dawna obowiązujących zasad ujawniania interesów finansowych. Izba stosuje dwie

odmienne, chociaż powiązane ze sobą, metody ujawniania osobistych interesów finansowych posłów. Jest to rejestracja interesów parlamentarzystów w Rejestrze udostępnionym do wglądu publicznego oraz zgłaszanie przez nich owych interesów podczas debaty w Izbie, a także przy innych okazjach. Głównym celem Rejestru jest prowadzenia jawnego, aktualnego rejestru interesów finansowych, co do których może powstać podejrzenie, iż wpływają na ich postępowanie posłów lub ich działalność parlamentarną. Chodzi tu głównie o to, by inni posłowie oraz opinia publiczna zostali powiadomieni we właściwym czasie - podczas wystąpienia posła na posiedzeniu plenarnym lub w komisji albo wówczas, gdy bierze on udział w innych pracach Izby - o wszystkich dawnych, obecnych oraz spodziewanych korzyściach finansowych, jakie można by zasadnie uznać za mające związek z tymi pracami. Uchwała z 19 lipca 1995 r. wprowadza wymóg zgłaszania interesów finansowych w odniesieniu do wszystkich pisemnych komunikatów (pkt. 42). Uchwała z 6 listopada 1995 r. dotycząca niektórych umów o pracę wprowadza wymóg składania takich umów u Komisarza do spraw Etyki (pkt. 35 i 36).

6. Źródłem mocy prawnej zasad omówionych w niniejszym Przewodniku są uchwały Izby, nie zaś ustawy lub prawo zwyczajowe, a zatem odpowiedzialna za ich wykonanie jest Izba Gmin.

7. Ministrowie będący członkami Izby Gmin podlegają przepisom dotyczącym rejestracji i zgłaszania interesów oraz działania w cudzym interesie w takim samym stopniu, jak inni posłowie. Ponadto, ministrów obowiązują także inne wytyczne i wymogi, wprowadzone przez kolejnych premierów po to, by nie doszło do sprzeczności (ani też nie powstało wrażenie zaistnienia takiej sprzeczności) między ich prywatnymi interesami a obowiązkami publicznymi ("Kwestie proceduralne w odniesieniu do ministrów"). Wymogi te nie są egzekwowane przez Izbę Gmin, a więc nie wchodzą w obszar zainteresowań niniejszego Przewodnika.

1. Rejestracja interesów poselskich

Zasady regulaminowe Izby

"Poseł przekazuje Rejestratorowi Interesów Poselskich wymagane dane dotyczące jego interesów podlegających rejestracji oraz powiadamia Rejestratora o wszelkich zmianach, a Rejestrator powinien spowodować włączenie tych danych do Rejestru Interesów Poselskich, który udostępniony jest do publicznego wglądu".

(Uchwała Izby z 22 maja 1974 r.)

"W rozumieniu uchwały Izby z 22 maja 1974 r. w sprawie ujawniania interesów w trakcie posiedzeń Izby lub jej komisji, interesy zgłaszane w Rejestrze Interesów Poselskich uważa się za wystarczająco ujawnione do celów udziału w głosowaniu w Izbie lub w dowolnej jej komisji."

(Fragment uchwały Izby z 12 czerwca 1975 r.)

8. Zgodnie z uchwałą Izby podjętą 22 maja 1974 r. oraz Kodeksem etyki, od posłów wymaga się rejestrowania interesów finansowych w Rejestrze Interesów Poselskich. Obowiązek prowadzenia Rejestru spoczywa na Komisarzu Parlamentarnym do spraw Etyki, którego zadania określone w regulaminie Izby obejmują funkcje pełnione poprzednio przez Rejestratora Interesów Poselskich.

Definicja celów Rejestru

9. Głównym celem Rejestru Interesów Poselskich jest "dostarczanie informacji o interesach finansowych lub innych materialnych korzyściach uzyskiwanych przez posłów, które inne osoby mogłyby zasadnie uznać za wpływające na ich działanie, wystąpienia i głosowanie w Parlamencie oraz inne czynności podejmowane w charakterze członków parlamentu".³ Formularz rejestracji wyróżnia dziesięć niżej omówionych kategorii interesów podlegających rejestracji. Posłowie podlegają przepisom szczegółowym oraz ogólnemu zobowiązaniu, zgodnie z którym zgłaszając posiadane interesy winni mieć na uwadze ogólną definicję celów Rejestru.

Obowiązki posłów w zakresie rejestracji

10. Od członków Parlamentu wymaga się wypełnienia formularza rejestracji i złożenia go u Komisarza do spraw Etyki w terminie trzech miesięcy od dnia objęcia mandatu w wyborach powszechnych. W przypadku posła wybranego w wyborach uzupełniających limit ten wynosi także 3 miesiące. Z chwilą wstępnego opublikowania Rejestru (lub, w przypadku posłów wybranych w wyborach uzupełniających - z chwilą ich wstępnej rejestracji), posłowie mają obowiązek powiadamiania o zmianach swoich interesów podlegających rejestracji w terminie czterech tygodni od każdej zmiany.

11. Poseł, którego interesy podlegające rejestracji nie zostały dotychczas zarejestrowane, nie może do czasu powiadomienia o tych interesach Komisarza do spraw Etyki podejmować

---

³ Pierwszy raport Komisji ds. Interesów Poselskich, Sesja 1991-92. "Registration and Declaration of Financial Interests" [Rejestracja i zgłaszanie interesów finansowych], HC 326, pkt 27.

działań, zabierać głosu ani inicjować postępowania w Izbie (z wyjątkiem głosowania), jeżeli podejmowanie takich działań itd. zależy od uprzedniego zarejestrowania interesów.

12. Posłowie są odpowiedzialni za ujawnianie w całości swoich interesów, które należy rejestrować nawet jeśli nie zaliczają się one do żadnej z wymienionych kategorii.

Publikowanie oraz wgląd publiczny

13. Rejestr zostaje opublikowany wkrótce po rozpoczęciu nowej kadencji Parlamentu, z upoważnienia Komisji do spraw Etyki i Przywilejów, a następnie publikowany jest corocznie. Pomiedzy kolejnymi edycjami Rejestr jest bieżąco uaktualniany w formie skrótytu i w takiej formie udostępnia się go do wglądu publicznego w biurze Komisji w Izbie Gmin. Kopie poszczególnych wpisów do Rejestru mogą być, według uznania Komisarza, dostarczane osobie zainteresowanej na jej wniosek. Niemniej złożone u Komisarza umowy o pracę, a dotyczące zarejestrowanych interesów (pkt. 35), mogą być przekazane zainteresowanemu wyłącznie do wglądu osobistego.

KATEGORIE INTERESÓW PODLEGAJĄCYCH REJESTRACJI

[Uwaga: poniższe wyliczenie znajdujące się w niniejszym rozdziale zawiera opis jednej kategorii interesów, które Izba uznała za podlegające rejestracji i które znajdują się w formularzu rejestracji]

Kategoria 1

Stanowiska kierownicze: odpłatne pełnienie funkcji kierowniczych w spółkach publicznych lub prywatnych, w tym takich funkcji kierowniczych, których pełnienie nie jest wynagradzane indywidualnie, lecz wynagrodzenie jest wypłacane za pośrednictwem innej spółki należącej do tej samej grupy.

14. W tej kategorii, a także w pozostałych, termin "wynagrodzenie" obejmuje nie tylko płace, ale także wszystkie podlegające opodatkowaniu wpływy z tytułu zwrotu kosztów oraz świadczenia i inne korzyści, jak np. użytkowanie samochodu służbowego. Wymagane jest zarejestrowanie nazwy spółki, w której pełni się funkcje kierownicze, oraz ogólne określenie przedmiotu działalności spółki, o ile nie wynika on z samej jej nazwy. Wraz z zarejestrowaniem każdej pełnionej odpłatnie funkcji kierowniczej, poseł winien zarejestrować pełnione funkcje kierownicze, za które wprawdzie nie pobiera wynagrodzenia, ale dana spółka jest zrzeszona lub

jest filią spółki, w której pełni on odpłatnie funkcje kierownicze. W innej sytuacji posłowie nie mają obowiązku rejestrowania funkcji kierowniczych, za które nie są wynagradzani (por. kategoria 10).

15. Spółki, które nie rozpoczęły działalności gospodarczej lub ją zakończyły, nie muszą być zgłaszane do rejestru w ramach niniejszej kategorii ani też w kategorii 9 (udziały). Brak działalności gospodarczej należy jednak interpretować w sensie dosłownym; jeśli spółka jest zaangażowana w dowolną transakcję oprócz takich, które zgodnie z prawem są konieczne do utrzymania istnienia spółki, wówczas funkcje kierownicze pełnione odpłatnie w tej spółce winny być rejestrowane. Jeśli poseł pragnie zarejestrować funkcje kierownicze pełnione w spółce nie prowadzącej działalności gospodarczej, powinien on dla wyjaśnienia dodać po nazwie spółki wyrazy "nie prowadzi działalności gospodarczej".

Kategoria 2

Płatne posady, urzędy, praca zawodowa itd: posada, urząd, działalność gospodarcza, praca zawodowa lub zajęcie (z wyjątkiem zasiadania w Izbie albo urzędu ministerialnego) wykonywane odpłatnie lub takie, którym poseł jest zainteresowany ze względów finansowych. W ramach tej kategorii należy rejestrować członkostwo w towarzystwie Lloyda.

16. Wszelkie posady poza Izbą oraz inne źródła wynagrodzenia, które nie dają się jednoznacznie przyporządkować innej kategorii, powinny być zarejestrowane w tym miejscu. Rejestrując posadę, posłowie powinni nie tylko podać nazwę pracodawcy i przedmiot jego działalności, lecz także wskazać charakter stanowiska zajmowanego w tej firmie lub też rodzaj usług, za które otrzymują od niej wynagrodzenie. Posłowie zajmujący płatne posady konsultantów lub doradców powinni wskazać charakter takich konsultacji, przykładowo: "konsultant ds. zarządzania", "doradca prawny", "konsultant ds. parlamentarnych i publicznych".

17. Poseł, który zrezygnował z członkostwa w towarzystwie Lloyda, powinien kontynuować rejestrowanie swoich interesów [lokat kapitałowych] tak długo, jak długo syndykat, w którym uczestniczył, prowadzi jego rozliczenia oraz umożliwia udział w zyskach. W takim wypadku data rezygnacji powinna być zarejestrowana. Członkowie towarzystwa Lloyda powinni także ujawniać kategorię działalności ubezpieczeniowej, w którą są zaangażowani. Członek Lloyda otrzymujący pomoc finansową (w tym - polegającą na oddłużeniu lub innych koncesjach pożyczkowych, z wyjątkiem jednak ogólnych form rozliczeń

dostępnych dla wszystkich członków Lloyda) od spółki, organizacji lub osoby z lub spoza Zjednoczonego Królestwa, powinien zarejestrować ją w ramach, odpowiednio, kategorii 5 lub 7.

18. Posłowie, którzy wcześniej wykonywali zawód [*profession* - rodzaj pracy wymagającej specjalnego przygotowania, związanej np. z medycyną, prawem lub oświatą - przyp. tłum.], mogą zarejestrować go w ramach tej kategorii, dodając po wpisie w nawiasie następującą uwagę: [nie praktykuje]. Jest to szczególnie pożądane w wypadku cichej spółki lub dużego prawdopodobieństwa ponownego wykonywania przez posła zawodu na większą skalę.

Kategoria 3

Klienci: W odniesieniu do płatnych posad zarejestrowanych w ramach kategorii 1 (stanowiska kierownicze) oraz kategorii 2 (płatne posady, urzędy, praca zawodowa, itd.) świadczenie usług, które w istotnym stopniu zależą od faktu sprawowania mandatu poselskiego lub z niego wynikają, powinno być rejestrowane w ramach tej kategorii. Wszystkie osoby, na rzecz których poseł osobiście świadczy usługi, powinny być każdorazowo wymienione wraz z charakterem prowadzonej przez nie działalności. W wypadku, gdy poseł otrzymuje wynagrodzenie od firmy lub spółki trudniącej się działalnością doradczą, winien on wymienić te osoby, na rzecz których osobiście świadczy usługi lub których jest doradcą, zarówno bezpośrednio, jak i w sposób pośredni.

19. W tym miejscu powinny być uwzględnione usługi mające związek z procedurą w Parlamencie oraz inne związane z zasiadaniem w Izbie. Tak więc osoby obsługiwane przez posła w ramach jego działalności zawodowej prowadzonej poza parlamentem (np. praktyki lekarskiej, adwokackiej lub księgowej) nie muszą być rejestrowane, o ile nie ulega najmniejszej wątpliwości fakt, iż świadczone usługi nie mają związku z zasiadaniem w Izbie lub zeń nie wynikają.

20. W ramach niniejszej kategorii poseł zatrudniony jako doradca ds. parlamentarnych przez firmę, która sama prowadzi działalność doradczą, a zatem świadczy takie usługi oraz udziela porad swoim klientom, powinien ujawnić dane klientów firmy konsultingowej, z którymi utrzymuje osobiste kontakty, lub tych, którzy korzystają z porad lub usług świadczonych przez posła. Takie same wymogi stosuje się wobec posłów Izby, którzy za świadczenie takich usług przyjmują na swój rachunek wynagrodzenie lub korzyści materialne, jednak nie na tyle regularnie, by uzasadniało to ich rejestrację jako posady w ramach kategorii 2. Jeśli firma została wymieniona jako klient, należy wskazać także charakter jej działalności.

Kategoria 4

Sponsorowanie: (a) Sponsorowanie poprzedzające wybory, którego wysokość, zgodnie z informacjami posiadanymi przez posła, przekracza 25% kosztów kampanii wyborczej w tych wyborach.

(b) Inne formy sponsorowania albo wsparcia finansowego lub materialnego członków Parlamentu, z którymi wiąże się osobista korzyść finansowa lub korzyść niematerialna. Jeśli prowadzi to do otrzymywania przez posła kwot pieniężnych albo innych korzyści lub pożytków, to fakt ten należy ujawnić.

21. Niniejsza kategoria dotyczy sponsorowania przez spółki, związki zawodowe, samorządy i stowarzyszenia zawodowe oraz inne organizacje. W ramach podpunktu (a) poseł jest zobowiązany do rejestrowania źródła pochodzenia wpłat przekazanych na sfinansowanie jego kampanii wyborczej, które pokrywają ponad 25% jej kosztów. Podpunkt (b) dotyczy innych form sponsorowania, obejmujących zgodnie z przyjętą interpretacją okresowe lub ciągłe wsparcie ze strony spółek lub organizacji, od których poseł przyjmuje korzyść finansową lub materialną [przeznaczoną na wspieranie jego roli w Parlamencie] przekazywaną w celu wspierania go w pełnieniu roli członka Parlamentu. Posłowie winni rejestrować porozumienia o sponsorowaniu, których są stroną, niezależnie od faktu uzyskiwania przez nich osobistego wynagrodzenia. Jeśli sponsorem jest spółka, należy wskazać charakter jej działalności.

22. Od posłów wymaga się także rejestracji (oraz zgłaszania - gdy istnieje taki wymóg) darowizny o istotnej wartości a przekazywanej regularnie przez organizację lub spółkę na rzecz partii politycznej działającej w okręgu wyborczym, jeżeli darowizna ta wiąże się bezpośrednio z ich kandydaturą lub faktem zasiadania w Izbie. W rozumieniu niniejszych przepisów, za istotną wartość uznaje się wpłatę (lub świadczenie w naturze) o wartości co najmniej 500 GBP rocznie. Jednak, darowizny przekazywane bezpośrednio partii politycznej w okręgu wyborczym, a stanowiące przejaw ogólnego wsparcia politycznego i nie mające związku z kandydaturą lub zasiadaniem danej osoby w Izbie, nie podlegają rejestracji. Podobnie, nie podlegają rejestracji darowizny przekazywane partiom politycznym w okręgu wyborczym przez związki zawodowe, jeżeli nie są one związane z poparciem określonego kandydata do Parlamentu.

23. Świadczenie usług w charakterze asystenta badawczego lub sekretarza, otrzymującego wynagrodzenie całkowicie lub częściowo wypłacane przez organizację zewnętrzną, oraz fakt udostępniania - nieodpłatnie lub za częściową odpłatnością - lokalu na potrzeby posła, z wyjątkiem lokali udostępnianych wyłącznie przez oddział okręgu wyborczego partii, powinno być rejestrowane, odpowiednio, według niniejszego punktu lub też w ramach kategorii 5 pn. "Podarunki, korzyści i gościna"; z tym, że lokal udostępniany posłowi nieodpłatnie lub za

częściową odpłatnością przez organ władzy lokalnej wyłącznie w celu przeprowadzania w nim spotkań z wyborcami z okręgu wyborczego, jest zwolniony z obowiązku rejestracji.

Kategoria 5

Podarunki, korzyści i gościna (Zjednoczone Królestwo): Podarunki dla posła lub jego współmałżonka o wartości ponad 125 GBP oraz korzyści materialne o wartości wyższej niż 0,5% aktualnego wynagrodzenia parlamentarzysty, pochodzące od spółki, organizacji lub osób w Zjednoczonym Królestwie i związane z faktem zasiadania w Izbie.

24. Podarunki, gościna oraz inne korzyści muszą być rejestrowane, jeżeli ich wartość finansowa przekracza:

(a) 125 GBP w odniesieniu do dóbr materialnych (jak np. pieniędzy, biżuterii, wyrobów ze szkła, itd.);

(b) 0,5% aktualnej wysokości rocznego wynagrodzenia posła (tj. ok. 215 GBP wg stanu na dzień 12 lipca 1996 r.) w odniesieniu do innych korzyści (jak np. gościna, darmowe bilety na imprezy sportowe i kulturalne, oddłużenie, koncesje pożyczkowe, świadczenie usług itd.)

Zasada ta oznacza, że podarunki lub inne korzyści związane z faktem zasiadania w Izbie, przekazane gratis, lub po kosztach niższych od tych, po jakich są zwykle dostępne ogółowi społeczeństwa, powinny być rejestrowane wówczas, gdy wartość podarunku lub korzyści przewyższa kwoty wyszczególnione w podpunktach (a) lub (b). Podobne podarunki lub korzyści otrzymywane przez dowolną spółkę lub organizację, w której poseł, sam lub razem ze współmałżonkiem, posiada pakiet kontrolny udziałów, powinny być także rejestrowane.

25. Od powyższej zasady istnieją dwa wyjątki: nie wymagają rejestracji podarunki i korzyści dostępne dla wszystkich członków Parlamentu, zaś poseł nie musi rejestrować swojej obecności na konferencji lub udziału w delegacji na obszarze Zjednoczonego Królestwa, jeżeli ich organizator pokrywa wyłącznie uzasadnione koszty podróży oraz utrzymania.

26. Podarunki i korzyści materialne w ramach tej i innych kategorii zwolnione są z rejestracji, jeżeli nie są związane z faktem zasiadania w Izbie. Zakres stosowania tego zwolnienia w konkretnej sytuacji powinien być przedmiotem rozstrzygnięcia. Należy tu brać pod uwagę zarówno prawdopodobne motywy darczyńcy, jak i użytek czyniony z danego podarunku; jeżeli w każdym z tych aspektów jest oczywiste, że podarunek lub korzyść nie mają związku z faktem zasiadania w Izbie, lub u osób trzecich nie rodzi się zasadne podejrzenie o istnienie takiego związku, to nie wymagają one rejestracji. W przypadku zaistnienia wątpliwości należy dokonać rejestracji.

Kategoria 6

Wyjazdy zagraniczne: Z pewnymi szczególnymi wyjątkami, wyjazdy zagraniczne posła lub jego współmałżonka, związane z faktem zasiadania w Izbie lub z niego wynikające, o ile ich koszty nie zostały w całości pokryte przez posła lub ze środków publicznych Zjednoczonego Królestwa.

27. Poseł powinien zgłosić do rejestru datę, powód i cel podróży oraz nazwę rządu, organizacji, spółki lub osoby fizycznej pokrywających koszty wyjazdu. Jeżeli jedynie część kosztów jest pokrywana ze środków obcych (np. koszty zakwaterowania bez kosztów podróży), informacje o tym powinny być zwięzłe. Jeżeli wyjazd zagraniczny został zorganizowany przez zarejestrowaną grupę ponadpartyjną, partyjną lub grupę posłów "z tylnych ław", nie wystarczy podać nazwy grupy sponsorującej wyjazd - należy wymienić rząd, organizację, spółkę lub osobę, pokrywające ostatecznie jego koszty.

28. Z obowiązku rejestracji zwalnia się te kategorie wyjazdów, które są w większości opłacane ze środków publicznych Zjednoczonego Królestwa lub które pociągają za sobą wzajemną płatność ze strony rządu lub parlamentu obcego państwa, wraz z gością towarzyszącą takiemu wyjazdowi i dostępną dla wszystkich jego uczestników. Są to:

(I) wyjazdy opłacane przez rząd JKM lub wyjazdy w jego imieniu oraz w imieniu organizacji międzynarodowej, do której należy rząd Zjednoczonego Królestwa;

(II) wyjazdy zagraniczne wraz z komisją specjalną Izby lub w jej imieniu;

(III) wyjazdy w imieniu lub pod auspicjami Stowarzyszenia Parlamentarnego Brytyjskiej Wspólnoty Narodów, Unii Międzyparlamentarnej (lub brytyjsko-irlandzkiego organu parlamentarnego), brytyjsko-amerykańskiej grupy parlamentarnej [British American Parliamentary Group], Rady Europy, Unii Zachodnioeuropejskiej, Westminsterkiej Fundacji na rzecz Demokracji, Zgromadzenia Północnoatlantyckiego czy Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE;

(IV) wyjazdy zorganizowane i opłacane w całości przez partię polityczną posła;

(V) wyjazdy opłacane w całości przez instytucje Unii Europejskiej lub przez grupę polityczną Parlamentu Europejskiego;

(VI) wyjazdy na stypendia w ramach Porozumienia Przemysłu i Parlamentu [Industry and Parliament Trust].

Wyjazdy nie mające związku z faktem zasiadania w Izbie również nie podlegają rejestracji.

Kategoria 7

Podarunki i korzyści z zagranicy: Podarunki dla posła lub jego współmałżonka o wartości ponad 125 GBP lub korzyści materialne o wartości wyższej niż 0,5% aktualnego wynagrodzenia parlamentarzysty, pochodzące od - lub przyjęte w imieniu - inwestorów, organizacji lub osób i związane z faktem zasiadania w Izbie.

29. Do niniejszej kategorii stosuje się limity finansowe oraz wytyczne opisane w kategorii 6. W ramach tej kategorii posłowie winni umieścić w rejestrze odsyłacz, jeżeli interes wpisany uprzednio w ramach kategorii 1, 2 lub 3 obejmuje wypłaty z zagranicy.

Kategoria 8

Grunty i nieruchomości: Grunty i nieruchomości, z wyjątkiem domów wykorzystywanych do celów mieszkalnych przez posła lub jego współmałżonka, o istotnej wartości lub przynoszące znaczny dochód. Należy określić charakter takich nieruchomości.

30. Drugie domy nie muszą być rejestrowane w ramach tej kategorii o ile nie są regularnie wynajmowane na warunkach komercyjnych, jednak gospodarstwo rolne, w którym poseł zamieszkuje (rezyduje) powinno być rejestrowane, ponieważ ma ono znaczną wartość, nie tylko użytkową jako mieszkanie. Stopień szczegółowości wpisów do rejestru winien być dostosowany do charakteru nieruchomości oraz jej położenia, np:

"Grunty leśne w Perthshire"

"Gospodarstwo mleczne w Wiltshire"

"3 rezydencje oddane w najem w Manchesterze".

Kategoria 9

Udziały: Interesy w postaci udziałów w spółkach publicznych lub prywatnych albo innych instytucjach, posiadanych przez posła osobiście albo wraz lub w imieniu współmałżonka lub dziecka pozostającego na jego utrzymaniu, których wartość:

(a) przekracza 1% wartości wyemitowanego kapitału akcyjnego spółki lub instytucji, lub

(b) jest niższa niż 1% wartości wyemitowanego kapitału akcyjnego, lecz przekracza 25 tys. GBP w ujęciu nominalnym.

W obu przypadkach przedmiot działalności spółki winien być określony.

31. Przy rozstrzygnięciu czy określone udziały podlegają rejestracji zgodnie z wyżej określonymi kryteriami, posłowie powinni uwzględnić nie tylko udziały przynoszące im samym korzyści finansowe, lecz także posiadane przez lub w imieniu ich współmałżonków lub dzieci pozostające na ich utrzymaniu. Wpis dotyczący udziału powinien obejmować nazwę spółki lub

instytucji, krótko określać charakter jej działalności oraz wyraźnie wskazywać, jakie kryteria dotyczące rejestracji mają zastosowanie.

32. Oceniając konieczność rejestrowania określonych udziałów, które nie spełniają wymogów podpunktu (a) lub (b), posłowie powinni brać pod uwagę definicję głównego celu Rejestru, jakim jest "dostarczanie informacji o interesach finansowych lub innych materialnych korzyściach uzyskiwanych przez posłów, które inne osoby mogłyby zasadnie uznać za wpływające na ich działanie, wystąpienia i głosowanie w Parlamencie oraz inne czynności podejmowane w charakterze członków Parlamentu". Jeśli poseł uzna, że posiadane przezeń udziały odpowiadają tej definicji, powinien on zarejestrować je w ramach niniejszej kategorii lub w ramach kategorii 10.

Kategoria 10

Inne interesy: Istotne interesy nie objęte żadną z ww. kategorii, które jednak odpowiadają definicji głównego celu Rejestru [jakim jest "dostarczanie informacji o interesach finansowych lub innych materialnych korzyściach uzyskiwanych przez posłów, które inne osoby mogłyby zasadnie uznać za wpływające na ich działanie, wystąpienia i głosowanie w Parlamencie oraz inne czynności podejmowane w charakterze członków Parlamentu"], lub takie, które, zdaniem posła, mogą być uznane przez inne osoby za wywierające podobny wpływ na jego działanie, nawet wówczas, gdy poseł nie uzyskuje żadnych korzyści finansowych.

33. Głównym celem niniejszej kategorii jest umożliwienie posłom rejestrowania interesów odpowiadających - ich zdaniem - celom Rejestru, a nie mieszczących się wyraźnie w żadnej innej kategorii, choć uznawanych przez nich za zgodne z celem Rejestru. Jak stwierdzono w I Raporcie Komisji Specjalnej do spraw Interesów Poselskich dotyczącym sesji 1991-92, "naczelną zasadą jest odpowiedzialność posłów za pełne ujawnianie w Rejestrze swoich interesów, nawet wówczas, gdy nie dadzą się one wyraźnie przypisać określonej kategorii lub kategoriom.⁴

34. Ogólną zasadą prowadzenia Rejestru jest ograniczenie wymogu rejestracji do interesów obejmujących wynagrodzenie i inne korzyści materialne.⁵ A zatem przepisy nie wymagają od posłów rejestracji pełnionych nieodpłatnie funkcji kierowniczych (np. w zarządach instytucji dobroczynnych, organizacji zawodowych, stowarzyszeń naukowych, sportowych i artystycznych), a kategoria ta nie powinna być wykorzystywana do wyszczególniania tych czy

---

⁴ *Op.cit.*, pkt 29.

⁵ *Ibid.*, pkt 31.

innych interesów nie będących wynagrodzeniem. Jeżeli jednak poseł uważa, że interesy tego typu mogłyby być uznane przez inne osoby za wywierające wpływ na jego działanie pełniąc rolę swoistego wynagrodzenia, wówczas mogą one być rejestrowane w ramach niniejszej kategorii

Umowy o pracę

"Poseł pragnący zawrzeć umowę, która obejmuje świadczenie usług w charakterze członka Parlamentu, może taką umowę zawrzeć tylko wówczas, gdy jest ona zgodna z postanowieniami Uchwały Izby z 6 listopada 1995 r. w sprawie postępowania posłów. Egzemplarz z pełnym tekstem takiej umowy, z wyszczególnionym honorarium lub innymi korzyściami płatnymi w przedziałach wysokości do 1000 GBP, 1000 - 5000 GBP, 5000 - 10 000 GBP, a następnie w przedziałach pięciotysięcznych, musi zostać złożony u Parlamentarnego Komisarza do spraw Etyki w momencie zgłoszenia ww. umowy w Rejestrze Interesów Poselskich a następnie udostępniony do publicznego wglądu."

"Poseł, który zawarł umowę obejmującą świadczenie usług w charakterze członka Parlamentu, zgodną z Uchwałą Izby z 6 listopada 1995 w sprawie postępowania posłów, powinien podjąć starania o nadanie ww. umowie formy pisemnej. W terminie do 31 marca 1996 r. egzemplarz pełnego tekstu takiej umowy, z wyszczególnionym honorarium lub innymi korzyściami płatnymi w przedziale wysokości do 1000 GBP, 1000 - 5000 GBP, 5000 - 10 000 GBP, a następnie w przedziałach pięciotysięcznych, musi zostać złożony u Parlamentarnego Komisarza do spraw Etyki oraz udostępniony do publicznego wglądu."

(Fragment Uchwały Izby z 6 listopada 1995 r.)

[Uwaga: w celu uniknięcia nakładania się przedziałów, Komisja do spraw Etyki i Przywilejów przyjęła przedziały w wysokości do 1000 GBP, 1001 - 5000 GBP, 5001 - 10 000 GBP itd.]

35. Na mocy Uchwały z 6 listopada 1995 roku Izba zdecydowała, że niektóre umowy dotyczące zatrudnienia posłowie winni składać u Parlamentarnego Komisarza do spraw Etyki. Obie ww. Uchwały działają w sposób ciągły. Poseł, który zawarł lub zamierza zawrzeć umowę obejmującą świadczenie usług w charakterze członka Parlamentu, winien:

- upewnić się, że umowa ta nie narusza zasady regulującej działanie w cudzym interesie (patrz pkt. 53 - 65 poniżej);
- zawrzeć taką umowę na piśmie;
- złożyć egzemplarz z pełnym tekstem umowy u Parlamentarnego Komisarza do spraw Etyki. Umowa powinna precyzować charakter usług, jakie mają być świadczone, oraz określić

wysokość honorarium, lub innych korzyści, jakie otrzymać ma poseł w przedziałach do 1000 GBP, 1001 - 5000 GBP, 5001 - 10 000 GBP (a następnie w przedziałach pięciotysięcznych).

- dokonać zgłoszenia do Rejestru Interesów Poselskich, oraz
- zgłaszać swoje interesy, gdy jest to wymagane (patrz pkt. 37 - 52).

Złożone umowy udostępnia się do wglądu w Biurze Komisji Izby Gmin. Postanowienia Uchwały Izby nie przewidują możliwości ich kopiowania.

36. Komisja Specjalna ds. Norm w Życiu Publicznym⁶ wydała następujące Wytyczne dla stosowania powyższych regulacji:

"39. Niniejszy przepis głosi, że zatrudnienie poza Izba, za które pobierane jest wynagrodzenie, musi być ujęte w Rejestrze, bez względu na to, czy ma ono wpływ na działania posła w Parlamencie. Nie mamy wątpliwości, że taki przepis powinien zostać utrzymany.

40. Jeżeli Izba przyjmie nasze zalecenie, by odpłatne działanie w Parlamencie w cudzym interesie zostało całkowicie zakazane, posłowie będą zobowiązani dołożyć starań, by przyszłe umowy nie wymagały od nich udziału w takich działaniach.

41. Nowe wymogi dotyczące obowiązku nadania formy pisemnej umowom o pracę będą stosowane zasadniczo w sytuacji, gdy poseł może zaoferować doradztwo w kwestiach parlamentarnych. Jednakże, uważamy za słuszne, aby wymóg ten obejmował także częste - w przeciwieństwie do tylko sporadycznych - zobowiązania pozaparlamentarne, wynikające bezpośrednio z faktu zasiadania w Izbie. Na przykład, odpłatne prowadzenie stałego działu w gazecie lub własnego programu telewizyjnego musiałyby być przedmiotem pisemnej umowy, jednak wystąpienie ad hoc w sprawach bieżących, wywiad w wiadomościach, lub - sporadycznie - udział w dyskusji panelowej nie musi podlegać omawianym wymogom.

42. Jednoznaczne określenie, czy konkretne zatrudnienie wynika bezpośrednio z faktu zasiadania w Izbie, lub wiąże się z nim bezpośrednio, nie zawsze jest możliwe. Tak więc, z jednej strony, istnieje grupa posłów, którzy pracę poza Parlamentem podjęli przed wyborem do Parlamentu, z drugiej zaś strony, znajdują się ci, którzy podjęli płatne doradztwo już po wejściu do Izby. Pomiędzy tymi dwiema grupami mieści się wiele trudnych do zdefiniowania przypadków. Na przykład, posłowie mogą służyć radą w kwestiach parlamentarnych sporadycznie, w ramach o wiele szerszej umowy o pracę dotyczącej zagadnień całkowicie nie związanych z Izba. W takich okolicznościach poseł musi samodzielnie podjąć decyzję, w jakim stopniu należy wyszczególnić usługi parlamentarne w odrębnej umowie podlegającej

---

⁶ Komisja Specjalna ds. Norm w Życiu Publicznym, II Sprawozdanie, Sesja 1994-95, HC 816, s. XI.

obowiązkowi złożenia w Rejestrze. Przy podejmowaniu tej decyzji poseł może zasięgnąć rady Komisarza."

W oparciu o te wytyczne Komisja do spraw Etyki i Przywilejów ustaliła, że:

- płatne teksty regularnie publikowane w gazecie oraz stały udział w programie radiowym lub telewizyjnym nie muszą być przedmiotem pisemnej umowy, jeżeli poruszane w nich zagadnienia są całkowicie nie związane ze sprawami publicznymi lub parlamentarnymi (np. kolumna sportowa); oraz

- ujawnianie wynagrodzeń za usługi parlamentarne w oddzieleniu od wynagrodzeń za inne usługi byłoby uzasadnione tylko w wyjątkowych okolicznościach; np. w sytuacjach, gdzie usługi parlamentarne dają się odrębnie określić i stanowią zaledwie niewielką część wszystkich świadczonych usług. W takim razie, należy wyraźnie zaznaczyć w Rejestrze, iż wynagrodzenie jest wypłacane za usługi parlamentarne jako część szerszej umowy.

Zakres Uchwały nie jest ograniczony do zatrudnienia w Kategorii 2 (płatne posady, urząd, praca zawodowa, itd.), lecz obejmuje także inne formy zatrudnienia, takie jak sprawowanie funkcji kierowniczych (łącznie z niewykonawczymi stanowiskami dyrektorskimi), jeżeli oznacza to świadczenie przez posła usług w roli parlamentarzysty.

2. Zgłaszanie Interesów Poselskich

Regulamin Izby

"W debacie lub postępowaniu prowadzonym przez Izbę lub jej Komisje, bądź też w wypadku spraw lub kontaktów, które poseł może prowadzić lub utrzymywać z innymi parlamentarzystami, Ministrami, lub urzędnikami Korony, poseł jest zobowiązany ujawnić istotne interesy finansowe lub korzyści jakiegokolwiek natury, bezpośrednio lub pośrednio związane z daną sprawą w przeszłości, w chwili obecnej, lub spodziewane na przyszłość."

(Uchwała Izby z 22 maja 1974 r.)

"Dla celów Uchwały podjętej przez Izbę 22 maja 1974 roku w sprawie ujawniania interesów w związku z postępowaniem w Izbie lub jej komisjach:

(I) interesy zgłoszone w Rejestrze Interesów Poselskich winny zostać uznane za ujawnione w stopniu wystarczającym do celów udziału w głosowaniu, lub w pracach jej komisji.

(II) uznaje się, iż pojęcie "postępowanie" nie obejmuje zadawania dodatkowych pytań."

(Uchwała Izby z 12 czerwca 1975 r., z poprawkami z dnia 19 lipca 1995 r.)

"Izba przyjmuje I Raport Specjalnej Komisji ds. Interesów Poselskich, sesja 1990 - 1991 (Izba Gmin, dok. nr. 108), dotyczący interesów przewodniczących i członków komisji specjalnych, oraz zatwierdza zalecenia Komisji dotyczące zgłaszania interesów w komisjach specjalnych (pkt. 8 - 16), ich wycofania z postępowania Komisji (pkt. 24) oraz procedur poprzedzających wybór Przewodniczącego (pkt. 25)."

[Uchwała Izby z 13 lipca 1992 r.: Interesy Poselskie (Interesy Przewodniczącego i członków komisji specjalnych)]

37. W 1974 roku Izba zastąpiła istniejący od dawna zwyczaj przepisem mówiącym, że istotne interesy finansowe lub korzyści innej natury, uzyskane bezpośrednio lub pośrednio, powinny być zgłoszone podczas debaty lub w trakcie innego postępowania. Ten sam przepis zobowiązuje posła do ujawnienia istotnych interesów właściwym Ministrom lub urzędnikom Korony. Pojęcie "urzędnik Korony" należy interpretować jako odnoszące się do pracowników agend wykonawczych oraz pracowników zatrudnionych w resortach rządowych.

Interesy z przeszłości oraz potencjalne

38. Przepis odnoszący się do zgłaszania interesów ma - w dwóch istotnych elementach - zakres szerszy niż przepisy o ich rejestracji. Obok interesów bieżących, posłowie są zobowiązani do zgłoszenia zarówno tych z przeszłości, jak i tych, których mogą oni oczekiwać na przyszłość. W praktyce, tylko interesy z nieodległej przeszłości, tzn. te, które znajdują się w aktualnym wydaniu Rejestru, muszą być zgłoszone. Z drugiej strony, interesy spodziewane w przyszłości mogą mieć większe znaczenie. Jeżeli, np., poseł uczestniczy w debacie o ustawie lub występuje do Ministra w sprawie, w związku z którą może spodziewać się osobistych korzyści finansowych, szczerą staje się nakazem chwili. Przy podejmowaniu decyzji, kiedy ewentualna przyszła korzyść jest na tyle realna, by uzasadniać konieczność jej zgłoszenia, kluczowym słowem w przepisie, o którym poseł musi pamiętać, jest słowo "spodziewana". Gdy plany posła związane z określonym przedsięwzięciem konkretyzują się, a stopień jego zaangażowania w to przedsięwzięcie oraz jego aspiracje pozwalają zasadnie spodziewać się korzyści finansowych, wówczas powinien on złożyć wyjaśnienie dotyczące istniejącej sytuacji.

Oдноśność [Relevance]

39. Uwzględniając przepisy obowiązujące w Izbie, poseł ma obowiązek ocenić, czy jego interes finansowy rzeczywiście jest na tyle związany z określoną debatą, postępowaniem, spotkaniem lub innym działaniem, by istniała potrzeba dokonania stosownego zgłoszenia. Podstawowe kryterium oceny winno być przy zgłaszaniu interesów takie samo, jak przy ich rejestracji, tzn. interes finansowy powinien być zgłoszony, jeśli inne osoby mogą mieć podstawy, by sądzić, iż wpływa on na treść przemówienia, wystąpienia [np. do ministra, itp. - przyp. tłum.], lub przekazywanej informacji. Zgłoszenie winno być krótkie, ale musi zawierać tyle informacji, by słuchacz rozumiał charakter interesów poselskich.

40. Izba przyjęła następujące zalecenie do zastosowania w sytuacjach, gdy należy dokonać zgłoszenia: "W żadnym postępowaniu Izby, ani jej komisji, w którym poseł ma możliwość zabrania głosu, nie powinna zaistnieć w tym względzie jakakolwiek trudność. Postępowania takie, oprócz debat w Izbie, obejmują debaty w komisjach stałych, przedstawianie petycji publicznych i posiedzenia komisji specjalnych, w trakcie których komisja zapoznaje się z dowodami. We wszystkich takich przypadkach posłowie winni zgłosić swe interesy na początku wypowiedzi. Jeśli interes posła jest odnotowany w Rejestrze, to do niego należy decyzja, czy ma o tym fakcie jedynie przypomnieć, czy też przedstawić sprawę szerzej" ⁷ Zgłoszenia "muszą być na tyle szczegółowe, by umożliwić słuchaczom zrozumienie charakteru interesów finansowych posła".⁸

41. W czasie debaty w Izbie, poseł winien zwięźle zgłosić swe interesy, zazwyczaj na początku swojego wystąpienia. Jeśli dana sprawa dotyczy projektu ustawy znajdującego się w Komisji lub rozpatrywanego na posiedzeniu plenarnym Izby, na ogół wystarczy, by poseł zgłosił istotne interesy w swym pierwszym wystąpieniu. W stałych komisjach posłowie powinni zgłaszać swe interesy w czasie pierwszego posiedzenia komisji, bądź wtedy, gdy po raz pierwszy zabierają głos na jej forum. Zgłoszenie nie musi być powtarzane na kolejnych posiedzeniach, chyba, że poseł zabiera głos w sprawie poprawki do ustawy, która w sposób istotny dotyczy jego interesów. Podając do wiadomości poprawkę lub wniosek (w tym wniosek o zgodę na złożenie projektu ustawy wg "Reguły 10 minut"), powiadamiając o przedstawieniu projektu ustawy albo podpisaniu się pod poprawką lub wnioskiem, posłowie powinni zgłosić istotne interesy w odpowiedni sposób (patrz poniżej, pkt. 42 - 45).

---

⁷ Komisja Specjalna ds Interesów Poselskich (Zgłaszanie), I Sprawozdanie, sesja 1974-75, HC 102, pkt 43, zatwierdzone przez Izbę 12 czerwca 1975.

⁸ Komisja Specjalna ds Interesów Poselskich, I Sprawozdanie, sesja 1991-92, *op. cit.* pkt 80.

Zgłaszanie interesów, a dokumenty na piśmie

42. 19 lipca 1995 roku Izba postanowiła rozszerzyć przepisy dotyczące zgłaszania interesów i zniosła wyjątek - przewidziany w uchwale z 22 maja 1974 r. - jakim było przedstawianie dokumentów na piśmie. Zmiana ta miała wejść w życie od początku sesji parlamentarnej 1995-1996. Zgłoszenie istotnych interesów musi być dokonane na specjalnym blankiecie ("*Order Paper*" lub "*Notice Paper*"), przy składaniu pisemnych komunikatów, tzn.:

(a) pytań [do odpowiedzi na piśmie, lub ustnie, włącznie z Prywatnymi Pytaniami Posłów [*Private Notice Questions*];

(b) wniosków "na początek dnia" [*Early Day Motion*], wraz z poprawkami, nazwiska posłów popierających takie wnioski lub poprawki;

(c) zgłoszeń wniosków o zgodę na złożenie projektu ustawy wg "Reguły 10 minut";

(d) zgłoszeń intencji przedstawienia projektu ustawy (łącznie z projektami ustaw wyłanianymi w losowaniu - "*Ballot Bill*");

(e) innych wniosków, poprawek, lub nazwisk dodanych w celu ich poparcia;

(f) poprawek do [projektów] ustaw (bez względu na to, czy mają być rozpatrywane przez Izbę, czy też przez komisję) oraz nazwisk posłów udzielających im swego poparcia.

43. W przypadku zgłoszenia istotnych interesów, na blankiecie dokumentu ("*Notice Paper*" i "*Order Paper*") wydrukowana będzie litera "[R]" po nazwisku posła. Biuro przyjmujące pismo (w tym pisemne zawiadomienie o złożeniu przez posła podpisu pod wnioskiem lub projektem poprawki) zakłada, że w danym przypadku nie istnieją istotne interesy posła, chyba, że przedmiotowe pismo wyraźnie wskazuje na fakt ich zgłoszenia: winno to być zaznaczone przez dodanie [R] po nazwisku posła umieszczonym na wniosku lub poprawce, zależnie od przypadku, lub też przez wypełnienie odpowiedniej rubryki w formularzu parlamentarnym.

44. "Istotne interesy", które winny być zgłoszone, obejmują wypadki podlegające obowiązkowi rejestracji w Rejestrze Interesów Poselskich lub też takie, które poseł winien zgłosić w debacie. Tak więc, najczęściej interesy, na które poseł zwraca uwagę Izby, są już odnotowane w Rejestrze. Również wtedy, gdy jest oczywiste, które z zarejestrowanych interesów posła mają istotne znaczenie w konkretnym wypadku, zainteresowana osoba nie musi już przedsięwziąć dalszych działań. W innych wypadkach, lub w sytuacji, gdy nowy interes poselski nie został jeszcze udostępniony do wglądu w Rejestrze, poseł składając pismo powinien dołączyć do niego krótką charakterystykę opis tak zgłoszonego interesu. Opis taki będzie dostępny dla posłów w biurze, w którym złożono dane pismo, tj. w *Table Office, Public*

Bill Office, Private Bill Office. W przypadku dopuszczalnych pytań zgłaszanych prywatnie [*Private Notice Questions*], poseł mający istotne interesy winien je zgłosić w momencie, gdy pytanie jest formalnie stawiane w Izbie.

45. Poseł musi zachować szczególną rozwagę, gdy zostanie poproszony o podpisanie wniosku "na początek dnia" lub innego wniosku bądź poprawki. Musi on także mieć pewność, czy w danym wypadku ma miejsce (lub nie) interes podlegający obowiązkowi zgłoszenia. Z uwagi na nieformalne sposoby, jakimi często poszukuje się poparcia dla określonych wniosków lub poprawek, konieczność zgłoszenia nie musi być pierwszą refleksją posła, niemniej musi on zachować daleko idącą ostrożność.

Zgłaszanie interesów przy wnioskach o odroczenie debaty lub o pilną debatę [Adjournment or emergency debate]

46. Żądanie zwołania pilnej debaty wg Przepisu regulaminowego nr 20 i wnioski o odroczenie debaty do następnego dnia, i odroczenia debaty do środowych ranków są przedkładane Przewodniczącemu Izby. Wnioskowi takiemu powinno towarzyszyć zgłoszenie istotnych interesów. Kiedy poseł zostanie powiadomiony, iż udało mu się uzyskać odroczenie debaty, jego obowiązkiem staje się powiadomienie Table Office i upewnienie się, że informacja o jego istotnych interesach znajdzie się jak najszybciej na stosownym blankiecie. Procedura jest tu zbliżona do tej, która obowiązuje w wypadku przedkładania dokumentów pisemnych i została opisana w punkcie 42. Jeśli Przewodniczący Izby zezwoli posłowi przedstawić Izbie wniosek o pilną debatę na mocy Przepisu regulaminowego nr 20, wówczas osoba posiadająca istotne interesy winna rozpocząć swe wystąpienie od ich zgłoszenia.

Zgłoszenie interesów w komisjach specjalnych

47. Członkowie komisji specjalnych zajmujących się różnymi sprawami lub rozmaitymi projektami legislacyjnymi są objęci Uchwałą Izby z 13 lipca 1992 r., zatwierdzającą niektóre ustalenia Raportu Komisji Specjalnej do spraw Interesów Poselskich, dotyczące interesów finansowych Przewodniczącego i Członków Komisji Specjalnych⁹. Główne postanowienia ww. Uchwały brzmią następująco:

- nim Komisja przystąpi do wyboru przewodniczącego, wszyscy posłowie powołani w skład Komisji Specjalnej są zobowiązani przekazać sekretarzowi Komisji szczegółowe dane

---

⁹ Komisja Specjalna ds. Interesów Poselskich, I Sprawozdanie, sesja 1990-91, HC 108. Izba zatwierdziła w szczególności pkt. 8 - 16, 24 i 25. Odsyłacze w nawiasach kwadratowych odnoszą się do punktów tego Sprawozdania.

dotyczące swych interesów finansowych, w celu ich udostępnienia do wglądu wszystkim członkom Komisji przed pierwszym posiedzeniem Komisji, której podówczas przewodniczy jej najstarszy członek. Postępowanie takie nie jest konieczne w wypadku Komisji Specjalnych zajmujących się kwestiami wyłącznie proceduralnymi. [pkt. 25]

- "kiedy członek Komisji, a zwłaszcza jej Przewodniczący, jest materialnie zainteresowany postępowaniem prowadzonym przez Komisję w konkretnej sprawie, lub jeśli uzna, iż jego osobisty interes może rzutować na pracę Komisji lub na wynikający z tej pracy raport, winien wstrzymać się od udziału w tym postępowaniu." [pkt. 24]

- "Przewodniczący Komisji, tuż po swym wyborze, a przed przystąpieniem przez komisję do pracy winien zwrócić się do jej członków z prośbą o zgłaszanie ewentualnych interesów, wiążących się z kompetencjami Komisji lub takich, które mogą mieć znaczenie dla istotnej części pracy, jaką spodziewa się podjąć Komisja". [pkt. 13]

- Członek winien złożyć stosowną deklarację na początku postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez Komisję, jeśli jego interesy wiążą się ze sprawą będącą przedmiotem zainteresowania Komisji. Jeśli interes członka Komisji dotyczy szczególnie jednego lub kilku świadków przesłuchiwanym przez komisję, fakt ten powinien być ponownie zgłoszony na właściwym posiedzeniu poświęconym przesłuchiwaniu świadków. [pkt. 13]

- Członek winien "zgłosić swe interesy przy zadawaniu pytań, które odnoszą się bezpośrednio - lub co do których inne osoby mogą powziąć przypuszczenie, iż odnoszą się bezpośrednio - do finansowych interesów danego członka [...] Takie zgłoszenie musi być dokonane powtórnie, nawet wówczas, jeśli członek Komisji zgłaszał już swe interesy w czasie któregoś z wcześniejszych posiedzeń komisji". Jedno zgłoszenie wystarczy w odniesieniu do pytań zadawanych tym samym świadkom w czasie jednego posiedzenia Komisji poświęconego przesłuchiwaniu świadków. [pkt. 13]

- "choć głównym celem zgłoszenia interesów przez posła jest poinformowanie kolegów, to jednak również świadkowie i publiczność - jeśli posiedzenie jest otwarte dla publiczności - winni zostać poinformowani. Kiedy Komisja spotyka się na posiedzeniach zamkniętych i formalnie przesłuchuje świadków, stosowne zgłoszenie winno być dokonane w obecności świadków." [pkt. 13]

- "Przy składaniu zgłoszeń członkowie powinni jasno określić charakter swych interesów materialnych. Forma, w jakiej dokonane jest zgłoszenie, oraz jego zakres, muszą być przestrzegane przez poszczególnych członków." Pobieżna wzmianka nie jest uznawana za wystarczającą. "Poseł winien przedstawić zgłoszenie w sposób jasny i upewnić się, czy zostało ono wprowadzone do Protokołu postępowania toczącego się w komisji." [pkt. 14]

- "Członkowi dokonującemu zgłoszenia interesów poselskich odnotowanych w Rejestrze [...] wolno jest powoływać się na fakt istnienia stosownej adnotacji w Rejestrze." [pkt. 16]

- podkreślamy znaczenie dokonywania zgłoszenia tam, gdzie wymaga tego sytuacja, oraz zgłaszania interesów finansowych w momencie, gdy jest to najbardziej stosowne. Nie jest naszą intencją stworzenie sytuacji, gdy postępowanie toczące się w Komisji będzie raz po raz przerywane zgłoszeniami mającymi luźny związek ze sprawą, która jest przedmiotem postępowania [...] interesy, jakie poseł jest zobowiązany zgłosić, mogą w ogóle nie mieć znaczenia dla jego pracy w Komisji Specjalnej, a więc w czasie prac Komisji może nigdy nie zaistnieć potrzeba ich zgłaszania." [pkt. 16]

48. W wypadkach, gdy przedmiot dochodzenia prowadzonego w Komisji Specjalnej dotyczy bezpośrednio instytucji zewnętrznej, z którą poseł jest związany interesem finansowym, musi on rozważyć, czy z racji sprzeczności interesów jego uczestnictwo w dochodzeniu będzie rzeczą właściwą. Osoba taka musi również rozważyć, czy jej interesy nie są na tyle blisko związane z przedmiotem dochodzenia, by uniemożliwiło to jej udział w dochodzeniu bez przekraczania granicy bezstronności.

Przepis o zgłaszaniu interesów dotyczących projektów ustaw prywatnych [Private Bills]

49. Na mocy Przepisu regulaminowego nr 120 dotyczącego ustawodawstwa prywatnego, poseł powołany do prac nad prywatnym projektem ustawy w Komisji Selekcyjnej ma obowiązek podpisać deklarację następującej treści: "Moi wyborcy nie mają żadnych lokalnych korzyści, a ja osobiście nie mam interesów związanych z rzezonym projektem ustawy". Bezpośrednie interesy posła, które mogą przynieść mu korzyści lub straty wynikające z przedmiotu, sprawy uniemożliwiają jego udział w pracach danej komisji. Podobnie dzieje się w wypadku, gdy interes okręgu wyborczego posła jest interesem lokalnym, wpływającym na sytuację całego okręgu lub znacznej części jego mieszkańców. W razie wątpliwości, należy zasięgnąć opinii Sekretarza do spraw Projektów Ustaw Prywatnych.

Inne sytuacje, w których należy rozważyć zgłoszenie interesów

50. Wymóg zgłaszania istotnych interesów w **odpowiednim** momencie obejmuje zasadniczo wszystkie aspekty parlamentarnych obowiązków posła łącznie z korespondencją i spotkaniami z ministrami oraz innymi osobami urzędowymi. Szczerość wobec kolegów jest również bardzo istotna. W 1975 r. Izba zgodziła się na przyjęcie Raportu Komisji Specjalnej ds. Interesów Poselskich (Zgłaszanie) zawierającego następujące sformułowanie: "Zgłoszenie

interesów finansowych winno być kwestią honoru nie tylko, jak to ma miejsce obecnie, w czasie debaty w Izbie lub jej komisjach, ale także wówczas, gdy poseł stara się wpłynąć na swych kolegów parlamentarzystów w czasie nieoficjalnych spotkań komisji, zgromadzeń lub wszelkiego rodzaju sponsorowanych spotkań - o charakterze rekreacyjno-rozrywkowym lub nie - jak również w rozmowach lub korespondencji. Przynajmniej jednak interesy takie powinny być ujawnione wówczas, gdy poseł ma styczność z ministrami Korony i urzędnikami państwowymi, a obowiązek ten nabiera szczególnego znaczenia, gdy w konkretną sprawę zaangażowany jest także rząd innego państwa, zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio".¹⁰

51. Stosując swą Uchwałę z 1974 r., Izba zawsze uznawała fakt, że w pewnym rodzaju postępowania zgłaszanie interesów jest niewykonalne. Dzieje się tak np. w czasie ustnych interpelacji lub przy zadawaniu pytań będącym reakcją na oświadczenie ministra na tematy polityki państwa, albo też uzupełniających pytanie zgłaszane prywatnie (z tym, że poseł zadający pytanie powinien zgłosić swoje interesy patrz pkt. 42 - 44). Niemniej zachęca się posłów, aby zgłaszali interesy finansowe związane z daną sprawą, jeśli takie zgłoszenie nie będzie nadmiernie utrudniało pracy Izby, np. w związku z wnioskiem o podjęcie debaty w odpowiedzi na pytanie merytoryczne lub oświadczenie.

Głosowanie

52. Aby wziąć udział w głosowaniu należy tylko zgłosić do Rejestru swoje istotne interesy. Przed głosowaniem, poseł winien upewnić się, że jego istotne interesy zostały zarejestrowane lub, gdyby tak nie było, winien dokonać ich rejestracji natychmiast po głosowaniu.

3. Zasada regulująca działanie w cudzym interesie

Uchwały podjęte w latach 1947 i 1995

53. 6 listopada 1995 r. Izba podjęła następującą Uchwałę w sprawie odpłatnego działania w cudzym interesie:

Za niezgodne z powagą Izby, obowiązkami posła wobec swoich wyborców oraz przywilejem swobody wypowiedzi uważa się zawieranie przez posła - z instytucją zewnętrzną - umowy, która kontrolowałaby lub ograniczała jego całkowitą niezależność i

---

¹⁰ Komisja Specjalna ds. Interesów Poselskich (Zgłaszanie), sesja 1974-75, HC 102, pkt 40 [cyt. ze Sprawozdania Komisji Specjalnej ds. Interesów Poselskich (Zgłaszanie), sesja 1969-70, HC 57].

swobodę działania w Parlamencie, lub też stanowiłaby, iż poseł będzie działał w określony sposób, jako przedstawiciel tej właśnie instytucji, w odniesieniu do kwestii, które mają być rozpatrywane przez Parlament; zważywszy, że poseł ma obowiązki wobec swoich wyborców i całego kraju, a nie wobec jego poszczególnych części. W szczególności, poseł - biorąc pod uwagę wynagrodzenie, zapłatę, nagrodę lub korzyści otrzymywane, pośrednio lub bezpośrednio w naturze, które on lub ktokolwiek z jego rodziny otrzymał, otrzymuje lub ma nadzieję otrzymać - nie powinien przez dowolną wypowiedź, zapytanie, złożenie wniosku lub projektu ustawy, zgłoszenie poprawki do wniosku lub projektu ustawy:

(I) działać w cudzym interesie lub wnosić sprawy lub kwestie w imieniu zewnętrznej instytucji bądź osoby; ani też

(II) nakłaniać do tego innego członka jednej z Izb Parlamentu, z Ministrami włącznie."

(Uchwała Izby Gmin z 15 lipca 1947 r., z poprawkami z 6 listopada 1995 r.)

54. Uchwała ta zakazuje odpłatnego działania w cudzym interesie. Pogląd, że poseł powinien otrzymywać wynagrodzenie za zabieranie głosu w Izbie jest całkowicie sprzeczny z powyższą zasadą. Poseł nie może również odpłatnie głosować, zadawać pytań, zgłaszać wniosków i projektów ustaw, przedstawiać lub zgłaszać poprawek do wniosków, bądź projektów ustaw, czy też nakłaniać do tego innych posłów lub Ministrów.¹¹

55. Uchwała nie zabrania posłowi posiadania interesów finansowych poza Parlamentem, stanowiących wynagrodzenie za pełnienie przez niego funkcji dyrektora, konsultanta, doradcy lub innej bez względu na to, czy jest to związane z faktem zasiadania przezeń w Izbie czy nie. Uchwała nie zabrania również, by poseł był wspierany przez związek zawodowy lub inną organizację, jak również posiadał dowolny interes podlegający obowiązkowi rejestracji lub był goszczony w trakcie wykonywania obowiązków parlamentarzysty na terenie Zjednoczonego Królestwa lub poza jego granicami.¹²

56. Uchwała rozszerza i utrwała postanowienia podjętej przez Izbę w 1947 r. uchwały stanowiącej, że poseł nie może zawierać umowy ograniczającej jego całkowitą niezależność w Parlamencie poprzez działania przynoszące korzyści finansowe podmiotom pozaparlamentarnym.¹³ Instytucja (lub osoba) z zewnątrz nie może także, na mocy przepisów

---

¹⁾ Podstawowe uchwały Izby Gmin dotyczące zasady regulującej działanie w cudzym interesie przedstawiono w Załączniku, s. 38 i 39.

¹²⁾ Takie interesy muszą być oczywiście odpowiednio rejestrowane i zgłaszane (Zob. rozdz. 1 i 2 powyżej).

¹³⁾ Komisja ds. Przywilejów, Raport, Sesja 1946-47, HC 118, pkt. 11-15.

niniejszej uchwały, wykorzystywać umowy zawartej z członkiem Parlamentu jako instrumentu nacisku na parlamentarzystów lub karania ich za określone działania w Izbie.¹⁴

57. Oprócz wymogów wynikających z zasady regulującej działanie w cudzym interesie, posłowie winni mieć także na względzie obowiązujący od dawna zwyczaj, iż poseł nie powinien w trakcie posiedzeń w Parlamencie działać z myślą o własnych interesach oraz w interesie wykonywanego przez siebie zawodu lub zajęcia jakim się para poza Izbą.

Wytyczne stosowania zasady regulującej działanie w cudzym interesie

58. Jeżeli interesy finansowe podlegają wymogowi rejestracji w Rejestrze Interesów Poselskich lub zgłaszania ich podczas debaty w Izbie, wówczas stosuje się do nich ww. zasada. Komisja do spraw Etyki i Przywilejów opracowała następujące wytyczne mające pomóc posłom w stosowaniu niniejszej zasady:

1. Inicjowanie postępowania w Parlamencie: W sytuacji, kiedy poseł uzyskał, uzyskuje lub spodziewa się uzyskać korzyści materialne od instytucji (lub osoby) spoza Parlamentu, nie może on inicjować postępowania w Parlamencie, które jest ściśle i bezpośrednio związane z obszarem działania i interesami tej instytucji (lub osoby), z klientem tej instytucji (lub osoby) ani też z grupą, sektorem, środowiskiem lub organizacją, których obszar działania i interesy w znacznym stopniu pokrywają się z obszarem działania i interesami tejże instytucji (lub osoby) zewnętrznej.

[Uwaga: "Inicjowanie postępowania w Parlamencie" oznacza:

- przedkładanie projektów ustaw;*
- składanie petycji;*
- zgłaszanie i zadawanie pytań parlamentarnych;*
- wnoszenie lub podejmowanie prób wniesienia o debatę w trybie odroczenia lub innym;*
- zgłaszanie dowolnego wniosku (np. "wniosku na początek dnia", wniosku o zgodę na przedłożenie projektu ustawy według "reguły dziesięciu minut" lub wniosku "blokującego" projekt ustawy prywatnej;*
- składanie lub zgłaszanie poprawek do projektów ustaw;*
- zgłaszanie, w Komisji Specjalnej, propozycji projektu raportu lub zgłaszanie poprawek do projektu raportu;*
- przedkładanie pisemnych komunikatów, dodawanie podpisu pod takim komunikatem lub składanie wniosku o odroczenie debaty do dnia następnego lub o wszczęcie debaty pilnej.]*

2. Udział w debacie w Izbie i inne: Posłowi wygłaszającemu przemówienie lub uczestniczącemu w dowolnym postępowaniu w Parlamencie zabrania się działania w

---

¹⁴ Komisja ds. Przywilejów, II Raport, Sesja 1974-75, HC 634, pkt 3.

cudzym interesie w celu świadczenia korzyści wyłącznie na rzecz instytucji (lub osoby) spoza Parlamentu, od której poseł uzyskał, uzyskuje lub spodziewa się uzyskać korzyść finansową, lub też podlegającego rejestracji klienta takiej instytucji (lub osoby). Innymi słowy, poseł może bez przeszkód zabierać głos w sprawach, które ściśle i bezpośrednio dotyczą obszaru działań i interesów instytucji (lub osoby), od której uzyskuje on korzyść finansową, pod warunkiem, że korzyść ta jest odpowiednio zarejestrowana i zgłaszana.

[Uwaga: "Udział w debacie w Izbie i inne oznacza:

- zabieranie głosu w Izbie, w Komisji Calej Izby lub w stałej komisji;

- zabieranie głosu w dyskusji lub zadawanie pytań uzupełniających do pytań parlamentarnych, oświadczeń lub innego postępowania;

- zadawanie pytań w Komisji Specjalnej podczas formalnego przesłuchania świadków.]

3. Interesy okręgu wyborczego: Bez względu na istotne interesy, które podlegają rejestracji lub zgłoszeniu, poseł może reprezentować interesy okręgu wyborczego w trakcie dowolnego postępowania w Izbie, za wyjątkiem sytuacji, gdy:

- łączą go interesy finansowe ze spółką znajdującą się w jego okręgu wyborczym - wówczas mają zastosowanie wytyczne zawarte w podpunktach "inicjowanie" i "udział";

- jest doradcą stowarzyszenia lub samorządu zawodowego (albo innego organu przedstawicielskiego) - w takiej sytuacji powinien on unikać traktowania interesu okręgu wyborczego jako narzędzia służącego do forsowania szeroko pojętego interesu kół przemysłowych, zawodowych i innych, czego nie mógłby dokonać w inny sposób.

59. Powyższe Wytyczne stanowią odzwierciedlenie ustaleń Komisji Specjalnej do spraw Norm w Życiu Publicznym z okresu, kiedy pracowała ona nad projektami uchwał w sprawie działania w cudzym interesie. Zdaniem Komisji, "Poseł, który jest płatnym doradcą parlamentarnym lub otrzymuje wynagrodzenie w dowolnej formie od instytucji z zewnątrz, nie powinien inicjować postępowania w Izbie ..., jeżeli dotyczy ono *ściśle i bezpośrednio* spraw i interesów tej instytucji.¹⁵ Komisja zaleciła także, by zarówno Komisja do spraw Etyki i Przywilejów, jak i Komisarz Parlamentarny, przy rozpatrywaniu skarg "zwracali uwagę, na *rodzaj i bezpośredni charakter* powiązań w wypadku interesu przynoszącego korzyść materialną oraz na to, w jakim stopniu pewne działania Parlamentu można uznać za przynoszące lub mogące przynieść *konkretną korzyść* w odniesieniu do interesu, o którym mowa".¹⁶

60. Komisja Specjalna podkreśliła, że jej intencją jest, by "żadne, zalecane przez nią, ograniczenie odnośnie swobody działania posłów nie zmniejszało możliwości zdobywania

---

¹⁵ Komisja Specjalna ds. Norm w Życiu Publicznym, II Raport, Sesja 1994-95, HC 816, pkt 27 (podkreślenie).

¹⁶ *Ibid.* pkt 20 (podkreślenie).

[przez nich] informacji o sprawach publicznych lub pełnienia przez nich podstawowego obowiązku reprezentowania interesów swoich wyborców i ogółu społeczeństwa".¹⁷ W konsekwencji, Komisja zwróciła uwagę, że chociaż zasada regulująca działanie w cudzym interesie mogłaby ograniczyć możliwości inicjowania postępowania przez posła, to w mniejszym stopniu ograniczyłaby sam udział w debacie zwłaszcza od kiedy Izba działa na podstawie postanowień Kodeksu Etyki Zawodowej, co do których można uzyskać porady od Komisarza Parlamentarnego i, jeśli to konieczne, Komisji do spraw Etyki i Przywilejów. W tej sytuacji, Komisja Specjalna do spraw Norm w Życiu Publicznym przytoczyła i potwierdziła spostrzeżenia zawarte w I Raporcie Komisji Nolana, iż "przypadki, gdy zgłoszenie przez posła interesu podczas zabierania przezeń głosu na forum Izby, a nawet w trakcie drugiego czytania danego projektu ustawy lub w Komisji Całej Izby jest szkodliwe dla interesu publicznego należą do rzadkości."¹⁸

61. Zdaniem Komisji Specjalnej, Izba może oczekiwać, iż Komisarz Parlamentarny oraz Komisja do spraw Etyki i Przywilejów będą rozpatrywać indywidualne wystąpienia [posła] pod kątem ewentualnych *konkretnych korzyści*, jakie wystąpienie to przyniesie organizacji lub osobie, od której poseł uzyskał korzyść.¹⁹ Komisja do spraw Etyki i Przywilejów uznała, iż cel jej poprzedniczki byłby osiągnięty, gdyby zakres udziału w debacie wyznaczał termin "*wylączne korzyści*", i taką właśnie definicją posłużono się w niniejszych Wytycznych.

Funkcjonowanie zasady regulującej działanie w cudzym interesie

62. Komisja do spraw Etyki i Przywilejów określiła następująco funkcjonowanie powyższej zasady:

(1) Ww. zasada a *interesy podlegające rejestracji*: zasada ta winna być stosowana z jednakowym skutkiem wobec każdej korzyści finansowej podlegającej obowiązkowi rejestracji i zgłaszania, bez względu na źródło tej korzyści (nie ma np. rozróżnienia między korzyściami finansowymi uzyskiwanymi od spółki, organizacji przedstawicielskiej, dobroczynnej, rządu obcego państwa lub z innego źródła). Podobnie, nie należy wprowadzać rozróżnienia jeśli chodzi o stosowanie niniejszej zasady w odniesieniu do różnych kategorii korzyści podlegających obowiązkowi rejestracji i zgłaszania²⁰ (z wyjątkiem poniższego przepisu

---

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ *Ibid.*, pkt. 22 (i Cmnd 28850-I, pkt 83).

¹⁹ *Ibid.*, pkt 25 (podkreślenie).

²⁰ *Ibid.*, pkt. 33 i 34.

dotyczącego głosowania nad projektami ustaw *Ballot Bills* i wizyt na zamorskich terytoriach należących do Zjednoczonego Królestwa). Przepisy uchwały Izby z 6 listopada 1995 r. oraz niniejsza zasada nie mają zastosowania do zarejestrowanych, niepieniężnych interesów posłów.

(2) *Przeszłe, obecne i przyszłe korzyści*: W przeciwieństwie do Rejestru [Interesów Poselskich], obejmującego korzyści obecne lub uzyskane w nieodległej przeszłości, uchwała z 6 listopada 1995 r. w sprawie działania w cudzym interesie odnosi się także, podobnie jak zasada dotycząca zgłaszania, do przeszłych i spodziewanych korzyści. Trudno wyobrazić sobie sytuację, w której każdy przypadek uzyskania korzyści w przeszłości, a zwłaszcza jeśli nie byłaby ona zamieszczona w aktualnej wersji Rejestru, wystarczyłby, by uzasadnić zastosowanie względem niej powyższej zasady (zob. pkt. 4 poniżej). Z drugiej zaś strony, większe znaczenie mogą mieć przyszłe, oczekiwane interesy finansowe. Na przykład, posłowie spodziewający się uzyskania bezpośrednich korzyści finansowych dzięki przyjęciu określonej ustawy, winni zgłosić swój interes finansowy podczas debaty w Izbie i nie powinni zgłaszać poprawek mających związek z przyszłymi, oczekiwanymi interesami. To samo odnosi się do inicjowania innego postępowania.

(3) *Stale korzyści*: Stałe korzyści, np. funkcja dyrektora, inne posady lub sponsorowanie mogą zostać cofnięte ze skutkiem natychmiastowym, by uwolnić posła od ograniczeń nałożonych na niego przez zasadę regulującą działanie w cudzym interesie pod warunkiem, iż zrzekł się on korzyści i nie oczekuje nowych.

(4) *Korzyści jednorazowo rejestrowane ("One-off" benefits)*: Od momentu opublikowania Rejestru za 1997 r., który będzie zawierał datę rejestracji [interesu], zasada regulująca działanie w cudzym interesie będzie stosowana do podlegających rejestracji korzyści typu "one-off" - zarówno podarunków jak i wizyt - od chwili uzyskania owych korzyści do dnia przypadającego po upływie jednego roku od daty jego rejestracji. Do tego czasu korzyści te będą umieszczone w jednym, opublikowanym Rejestrze, zachowując ważność do końca istnienia tego Rejestru. Zasady tej nie stosuje się w odniesieniu do korzyści typu "one-off" uzyskanych lub wizyt złożonych przed 15 listopada 1995 r.

(5) *Korzyści rodzinne*: Niniejszą zasadę stosuje się w odniesieniu do określonych wynagrodzeń uzyskiwanych przez wszystkich członków rodziny danego posła, jednakże wynagrodzenia z tytułu ich zatrudnienia, nie są uznawane za korzyść, w rozumieniu przepisów niniejszej uchwały.²¹

---

²¹ *Ibid.*, pkt 37.

(6) *Projekty ustaw rozpatrywane przez Izbę w wyniku losowania (Ballot Bills):* "Prywatni" posłowie, których projekty zostały wyłonione w losowaniu (*Ballot Bills*), mogą zgłaszać i brać udział w pracach nad takimi projektami, mimo iż korzystają z pomocy lub wsparcia finansowego organizacji, której działalność wiąże się z celami danej ustawy - o ile nie są związani finansowo z tą organizacją, co zostało już zarejestrowane lub podlega obowiązkowi rejestracji.

(7) *Wizyty na terytoriach zależnych od Zjednoczonego Królestwa:* Mimo że wizyty na terytoriach zależnych od Zjednoczonego Królestwa odbywające się na koszt rządu danego terytorium muszą być rejestrowane i zgłaszane, nie są one brane pod uwagę przy stosowaniu zasady działania w cudzym interesie.

63. Rejestr wykazuje, że interesy finansowe posłów są bardzo zróżnicowane. Poseł winien w konkretnej sytuacji przestrzegać zasady regulującej działanie w cudzym interesie oraz postanowień Wytycznych. W przypadku wątpliwości, posłowie będą mogli zasięgnąć porady u Komisarza [Parlamentarnego] lub w Komisji do spraw Etyki i Przywilejów.

Niemniej, cenne mogą okazać się niektóre podane niżej przykłady zastosowania Wytycznych:

(a) Poseł, który pełni funkcję dyrektora spółki, nie może starać się, w trakcie postępowania w Izbie, o przyznanie przywilejów tej spółce (np. ulg podatkowych, dotacji, działań zmierzających do ograniczenia konkurencji). Poseł nie może inicjować postępowania mającego na celu zapewnienie szczególnych przywilejów jakiegokolwiek sektorowi gospodarki lub grupie spółek, których interesy pokrywają się w znacznym stopniu z interesami spółki, w której poseł ma interesy finansowe.

(b) W wypadku stowarzyszeń branżowych i pracowniczych, samorządu zawodowego, organizacji dobroczynnych (lub podobnych organizacji przedstawicielskich):

(I) samo członkostwo w takiej czy innej organizacji przedstawicielskiej nie pociąga za sobą ograniczeń wpływających z zasady działania w cudzym interesie.

(II) Poseł, będący np. płatnym doradcą:

- nie może, poprzez inicjowanie postępowania lub udział w debacie, popierać działań mającym na celu przysporzenie wyłącznej korzyści tej organizacji; nie może też działać na rzecz lub wspierać kampanii zmierzającej do przysporzenia wyłącznej korzyści organizacji przedstawicielskiej lub jej członkom, (chodzi tu np. o kampanię na rzecz przyznania specjalnej ulgi podatkowej lub na rzecz zwiększenia płac i liczebności kadr);

- może brać udział (lecz nie może jej inicjować) w debacie popierającej kampanię, która jest szczególnie ważna dla organizacji przedstawicielskiej (w wypadku organizacji

broniącej praw zwierząt chodziłoby tu np. o kampanię na rzecz zakazu importu skór zwierzęcych lub zakazu uprawiania krwawych dyscyplin sportowych z udziałem zwierząt a w wypadku organizacji charytatywnej propagującej prowadzenie badań nad rakiem - a kampanię na rzecz wprowadzenia zakazu palenia).

(c) W sytuacji, kiedy problemy posła wiążą się ze spółką działającą na terenie jego okręgu wyborczego, może on podjąć dowolne działania parlamentarne w celu rozwiązania tych problemów, nawet jeśli piastuje płatne stanowisko w instytucji reprezentującej, na szczeblu regionalnym lub krajowym, odpowiedni sektor gospodarki, bądź w innej spółce spoza swojego okręgu wyborczego, a należącej do tego samego sektora. Podobnie, poseł, który ma płatną posadę w samorządzie przedstawicielskim, nie podlega ograniczeniom w wypadku podjęcia sprawy danego wyborcy, który jest członkiem tego samorządu lub został zatrudniony przez jego członka. Działania posła mogą być ograniczone jedynie w sytuacji, kiedy ma on podlegający rejestracji interes w danej spółce i kiedy Wytyczne powodują, iż traci on specjalny status, jakim cieszy się będąc posłem z danego okręgu wyborczego.

(d) Posłowie winni pamiętać, że przyjmując zaproszenie do złożenia wizyty za granicą powinni mieć na względzie dobro Izby, mimo, iż wiedza zdobyta podczas takiej wizyty może często być przydatna dla samej Izby. Pożądane jest wprowadzić, by posłowie korzystali z tej wiedzy podczas debat na forum Izby, jednakże może zaistnieć sytuacja, w której popieranie interesów np. rządu obcego państwa ofiarującego gościnę posłowi, wykracza poza ramy bezstronnie wygłaszanych uwag, stając się działaniem w cudzym interesie. Posłowie nie mogą, np., inicjować debaty w kwestii zwiększenia przez Zjednoczone Królestwo pomocy finansowej dla rządu państwa, który udzielił im ostatnio gościny ani też popierać idei takiej pomocy. Poseł nie może również inicjować w Parlamencie działań zmierzających do przysporzenia konkretnych i bezpośrednich korzyści rządowi państwa udzielającego mu gościny. Mając na względzie to ograniczenie, posłowie mogliby, po uprzednim zgłoszeniu swoich interesów, podnosić kwestie związane z ich doświadczeniami zdobytymi w czasie podróży zagranicznych w trakcie wystąpienia na forum Izby lub w innej formie. Podobnie, posłowie mogliby ogólnie poruszać kwestie związane z problemami danego kraju lub przytaczając miejscowe opinie na temat problemów danego regionu (chodzi tu np. o sytuację na Bliskim Wschodzie lub w Azji Południowo-Wschodniej, problematykę ekonomiczną i społeczną lub też problemy związane z zagrożeniem zewnętrznym) czy też posiadane przez siebie informacje dotyczące rozwoju i inicjatyw lokalnych.

(e) Poseł, który złożył wizytę na koszt organizacji pozarządowej lub innej agencji, nie musi powstrzymać się od inicjowania działań w sprawie mającej związek z pracą tej

organizacji, chyba że zamierza poruszyć kwestie ściśle i bezpośrednio związane ze sprawami lub interesami tejże organizacji pozarządowej lub agencji, a nie z problemami, którymi dana organizacja lub agencja zajmuje się. W trakcie debaty poseł nie może jednak zajmować się sprawami związanymi wyłącznie z uzyskiwaniem korzyści przez daną organizację pozarządową lub agencję, np. wnioskami o przyznanie dotacji konkretnej organizacji.

(f) Zgodnie z zasadą działania w cudzym interesie, poseł, który otrzymuje od władz lokalnych bezpłatny lokal na prowadzenie biura, nie powinien popierać działań zmierzających do uzyskania konkretnych i bezpośrednich korzyści przez te władze lokalne (w odróżnieniu od interesów osób reprezentowanych przez dane władze lokalne). W praktyce, nadrzędnym obowiązkiem posłów jest reprezentowanie swoich wyborców, stąd też zasada działania w cudzym interesie tylko w nielicznych przypadkach może ograniczać działalność posłów w parlamencie. Udostępnienie lokalu jedynie w celu pełnienia dyżurów wyborczych nie będzie podlegało obowiązkowi rejestracji, a co za tym idzie nie będzie miała tu zastosowania zasada działania cudzym interesie.

Odpowiedzialność posła

64. W świetle przepisów Izby dotyczących rejestrowania i zgłaszania interesów, główna odpowiedzialność za przestrzeganie omawianej zasady spoczywa na poszczególnych posłach. W II Raporcie Komisja Specjalna do spraw Norm w Życiu Publicznym stwierdza: "Należy wyraźnie stwierdzić, iż do obowiązków przewodniczącego [obrad] nie należy egzekwowanie - w trakcie wystąpień - przestrzegania zakazu odpłatnego działania w cudzym interesie, poprzez przerywanie wypowiedzi posła, który zdaje się naruszać ten zakaz, lub też poprzez odebranie mu głosu. Skargi na takie postępowanie rozpatruje w pierwszej instancji Komisarz Parlamentarny."²² Przewodniczący Izby [Speaker] odrzucał wnioski formalne dotyczące rejestracji lub samej zasady działania w cudzym interesie.²³

Delegacje

"... poseł, który posiada interesy finansowe, nie powinien inicjować ani brać udziału (nawet gdyby miał się on ograniczać do samej tylko obecności) w delegacjach w sprawach dotyczących wyłącznie instytucji, w których poseł ma interesy finansowe."

---

²² Komisja Specjalna ds. Norm w Życiu Publicznym, II Raport, Sesja 1994-95, HC 816, pkt 26.

²³ Np. Debaty w Izbie Gmin, 25 kwietnia 1996, kol. 605 i 14 maja 1996, kolumny 767-68.

(Fragment Uchwały Izby z 6 listopada 1995)

65. Kolejna Uchwała podjęta przez Izbę 6 listopada 1995 r. ogranicza zakres, w jakim poseł, posiadający interesy finansowe, może uczestniczyć lub towarzyszyć delegacjom w sprawie tych interesów do Ministrów lub urzędników państwowych. Poseł nie powinien też inicjować, brać udziału ani też być obecnym w takich delegacjach, które dotyczą wyłącznie spraw instytucji, w której poseł posiada istotne interesy, z wyjątkiem sytuacji, gdy sprawa dotyczy głównie jego okręgu wyborczego.

4. Tryb składania skarg

66. Skargi na postępowanie posła niezgodne z Kodeksem Etyki lub z niniejszymi Wytycznymi mogą być kierowane przez posłów lub obywateli, w formie pisemnej, do Parlamentarnego Komisarza do spraw Etyki.

67. Zarówno Komisarz, jak i Komisja do spraw Etyki i Przywilejów będą kierować się opinią dawnej Komisji Specjalnej do spraw Interesów Poselskich, stwierdzającą, iż "postawienie nieuzasadnionego zarzutu nie wystarczy i nie można oczekiwać, że sama Komisja zgromadzi odpowiednie dowody", oraz że "z reguły podstawą rozpatrzenia skargi nie będzie informacja zaczerpnięta z gazety lub programu telewizyjnego"²⁴. Komisarz nie będzie też rozpatrywał anonimowych skarg.

68. Kontakty między obywatelem a Komisarzem nie są objęte przywilejem parlamentarnym ani uprzywilejowane z mocy prawa, chyba że Komisarz zdecyduje, iż sprawa ma istotne znaczenie dla wyników dalszego śledztwa. Jeśli Komisarz postanowi inaczej, może on według swego uznania odrzucić skargę bez przekazywania jej do Komisji. Przekazanie skargi Komisarzowi nie jest równoznaczne z uznaniem jej za sprawę *prima facie*.

69. Jeżeli Komisarz uzna, że przedłożono wystarczające dowody uzasadniające dalsze rozpatrywanie skargi, powinien zwrócić się on do posła o ustosunkowanie się do niej i następnie poprowadzić wstępne dochodzenie. Jeśli Komisarz po zbadaniu pewnych okoliczności uzna, że skarga nie ma charakteru sprawy *prima facie*, to niezwłocznie powinien poinformować o tym Komisję Specjalną. Jeśli natomiast Komisarz stwierdzi, że ma ona charakter sprawy *prima facie*, lub dotyczy kwestii dużej wagi, powinien on powiadomić Komisję o swojej decyzji.

70. Komisja do spraw Etyki i Przywilejów rozpatruje wszelkie sprawy dotyczące postępowania posłów, łącznie ze konkretnymi skargami dotyczącymi domniemanego naruszenia

---

²⁴ Komisja Specjalna ds. Interesów Poselskich, I Raport, Sesja 1992-93, HC 383, pkt 4.

przepisów Kodeksu Etyki lub Wytycznych uchwalonych przez Izbę, na które Komisarz zwrócił uwagę Komisji.

71. Komisja ma prawo, na mocy przepisów swego regulaminu, do wzywania osób, zamawiania dokumentów lub nagrań; może ona również nakazać posłowi by stawił się przed nią; oraz zażądać przedstawienia jej określonych dokumentów znajdujących się w posiadaniu posła, a dotyczących dochodzenia prowadzonego przez nią lub przez Komisarza.

72. Komisja z reguły rozpatruje sprawy w trybie niejawnym, może ona jednak sama określić czy obrady, podczas których przedkładane są dowody, będą jawne czy też tajne. Komisja ma też prawo odmówić wydania zgody na transmisję ze swoich jawnych posiedzeń.

73. W wypadku konkretnej skargi, którą Komisarz uznał za sprawę *prima facie*, Komisja wydaje Izbie zalecenie odnośnie dalszego postępowania. Może ona także poinformować Izbę o innych skargach, o ile uzna to za właściwe.

ZAŁĄCZNIK

Wcześniejsze uchwały w sprawie etyki zawodowej posłów

REJESTRACJA I ZGŁASZANIE INTERESÓW POSELSKICH

Uchwały z 22 maja 1974
Interesy Poselskie (Zgłaszanie)

"W debacie lub postępowaniu prowadzonym przez Izbę lub jej Komisje, bądź też w przypadku spraw, które poseł może prowadzić lub kontaktów, które może utrzymywać z innymi parlamentarzystami, Ministrami, lub urzędnikami Korony, ujawnia on swoje istotne interesy finansowe, lub korzyści dowolnej natury, bezpośrednio lub pośrednio związane z daną sprawą w przeszłości, w chwili obecnej, lub spodziewane na przyszłość."

"Poseł przekazuje Rejestratorowi Interesów Poselskich niezbędne dane dotyczące jego interesów podlegających rejestracji oraz powiadamia go o zachodzących w nich zmianach, zaś Rejestrator powinien spowodować włączenie tych danych do Rejestru Interesów Poselskich, który jest udostępniony do publicznego wglądu".

Uchwała z 12 czerwca 1975 r. z poprawkami z 19 lipca 1995 r.,
Interesy Poselskie (Zgłaszanie)

"W rozumieniu uchwały Izby z 22 maja 1974 r. w sprawach ujawniania interesów w trakcie posiedzeń Izby lub jej komisji,

(I) interesy zgłaszane w Rejestrze Interesów Poselskich uważa się za wystarczająco ujawnione do celów udziału w głosowaniu w Izbie lub w jej komisji.

(II) uznaje się, iż pojęcie "postępowanie" nie obejmuje zadawania pytań dodatkowych".

Uchwała z 12 czerwca 1975 r.
Interesy Poselskie (Zgłaszanie)

"Zgodnie z Uchwałą podjętą przez Izbę 22 maja 1974 r., Izba zgadza się z zaleceniami zawartymi w Raporcie Komisji Specjalnej do spraw Interesów Poselskich (Zgłaszanie),

istotnymi dla uzgodnień dotyczących zgłaszania Interesów Poselskich oraz z zaleceniami zawartymi w pkt. 43 i 47 tego Raportu na temat zgłaszania takich interesów; jak również z zaleceniem, żeby Rejestr takich interesów został ustanowiony zgodnie z propozycjami przedstawionymi w niniejszym Raporcie tak szybko, jak to możliwe."

Punkt 43 I Raportu Komisji Specjalnej do spraw Interesów Poselskich (Zgłaszanie) (Sesja 1974-75) HC 102, stanowi:

"Nie powinno być trudności [z ujawnianiem istotnych interesów] podczas postępowania w Izbie lub jej Komisji, w trakcie których poseł ma możliwość zabrania głosu. Postępowanie takie obejmuje debaty w Izbie, w jej komisjach stałych, składanie petycji publicznych oraz posiedzenia Komisji Specjalnych, na których przedstawiane są dowody. We wszystkich takich sytuacjach, poseł zgłasza swoje interesy na początku wystąpienia w sposób, w jaki czynił to dotychczas zgodnie z panującym zwyczajem. Jeżeli interesy posła zostały wcześniej zapisane w Rejestrze, to wówczas może on sam zdecydować czy tylko poinformuje o tym fakcie Izbę czy też ujawni je w całości."

Punkt 47 tego Raportu stanowi, że zgłoszenia interesów poselskich dokonywane w Komisji Specjalnej zostaną uwzględnione w protokole z posiedzenia.

---

*Uchwała z 17 grudnia 1985 r.
Rejestr Interesów Poselskich*

"Izba [...] podkreśla, że podejmując prace lub uzyskując korzyści, poseł winien mieć na względzie publiczny charakter pełnionych funkcji oraz dobre imię Parlamentu; Izba potwierdza, że wymóg zgłaszania dotyczy także operacji finansowych, wykonywanych zawodów i zajęć, w tym odpłatnej działalności w zakresie public relations, doradztwa oraz konsultacji politycznych i parlamentarnych; a także w szczególności podkreśla [...], że (w odniesieniu do rejestracji i zgłaszania klientów) usługi, które wymagają takiej rejestracji i - tam gdzie to konieczne - zgłoszenia, obejmują także działania związane z postępowaniem w Izbie lub jej komisjach, sponsorowanie funkcji w Pałacu, składanie zażaleń do Ministrów, urzędników Służby Cywilnej lub innych posłów, towarzyszenie delegacjom do Ministrów i inne ...."

[Uwaga: Niniejsza Uchwała powinna być czytana łącznie z Uchwałą z 6 listopada 1995 r., w sprawie działania w cudzym interesie (Kodeks Etyki Zawodowej Członków Izby) i delegacji (Normy w Życiu Publicznym).

Uchwała z 6 listopada 1995 r.

Umowy o pracę

"(1) Począwszy od środy 15 listopada 1995 r. poseł pragnący zawrzeć umowę, która obejmuje świadczenie usług w charakterze członka Parlamentu może taką umowę zawrzeć tylko wówczas, gdy jest ona zgodna z postanowieniami Uchwały Izby z 6 listopada 1995 r. w sprawie postępowania posłów. Egzemplarz z pełnym tekstem takiej umowy, z wyszczególnionym honorarium lub innymi korzyściami płatnymi w przedziałach wysokości do 1000 GBP, 1000 - 5000 GBP, 5000 - 10 000 GBP, a następnie w przedziałach pięciotysięcznych winien zostać złożony u Parlamentarnego Komisarza do spraw Etyki w momencie zgłoszenia ww. umowy w Rejestrze Interesów Poselskich, oraz winien być udostępniony do publicznego wglądu.

(2) Poseł, który zawarł umowę obejmującą świadczenie usług w charakterze członka Parlamentu, zgodną z Uchwałą Izby z 6 listopada 1995 r. w sprawie postępowania posłów, lecz nie istniejącą na piśmie, powinien podjąć starania o nadanie ww. umowie formy pisemnej. W terminie do 31 marca 1996 r. egzemplarz pełnego tekstu takiej umowy, z wyszczególnionym honorarium lub innymi korzyściami płatnymi w przedziale wysokości do 1000 GBP, 1000 - 5000 GBP, 5000 - 10 000 GBP, a następnie w przedziałach pięciotysięcznych winien zostać złożony u Parlamentarnego Komisarza do spraw Etyki, oraz udostępniony do publicznego wglądu."

Uchwała z 13 lipca 1992 r.

Interesy Poselskie (Interesy Przewodniczącego i Członków Komisji Specjalnych)

"Izba przyjmuje I Raport Specjalnej Komisji ds. Interesów Poselskich, sesja 1990 - 1991 (Izba Gmin, dok. nr 108), dotyczący interesów Przewodniczących i członków komisji specjalnych, oraz zatwierdza zalecenia Komisji dotyczące zgłaszania interesów w komisjach specjalnych (pkt. 8 - 16), wycofania z postępowania w Komisji (pkt. 24) oraz procedur poprzedzających wybór Przewodniczącego (pkt. 25)."

DZIAŁANIE NA RZECZ CUDZYCH INTERESÓW

*Uchwała z 2 maja 1695 r.
przeciwko wręczaniu posłom korzyści majątkowych*

"Propozycja przyjęcia pieniędzy lub innej korzyści złożona danemu członkowi Parlamentu w celu poparcia sprawy, zależnej od decyzji Parlamentu lub przewidzianej do rozpatrzenia przez Parlament, stanowi poważne przestępstwo i wykroczenie, jak również naruszenie Konstytucji".

-----
*Uchwała z 22 czerwca 1858 r.
Rekompensaty dla posłów*

"Niezgodne ze zwyczajem i naruszające godność Izby jest, by poseł inicjował, popierał lub bronił na forum Izby postępowania lub działania, w którym mogłyby brać udział lub być zainteresowanym w zamian za wynagrodzenie lub rekompensatę."

-----
*Uchwała z dnia 15 lipca 1947 r. z poprawkami z 6 listopada 1995 r.
Postępowanie Posłów*

Za niezgodne z powagą Izby, obowiązkami posła wobec swoich wyborców oraz przywilejem swobody wypowiedzi uważa się zawieranie przez posła - z instytucją zewnętrzną - umowy, która kontrolowałaby lub ograniczała jego całkowitą niezależność i swobodę działania w Parlamencie, lub też stanowiłaby, iż poseł będzie działał w określony sposób, jako przedstawiciel tej instytucji, w odniesieniu do kwestii, które mają być rozpatrywane przez Parlament; zważywszy, że poseł ma obowiązki wobec swoich wyborców i całego kraju a nie wobec jego poszczególnych części. W szczególności, poseł - biorąc pod uwagę wynagrodzenie, zapłatę, nagrodę lub korzyści otrzymywane, pośrednio lub bezpośrednio w naturze, które on lub ktokolwiek z jego rodziny otrzymał, otrzymuje lub ma nadzieję otrzymać - nie powinien przez dowolną wypowiedź, zapytanie, złożenie wniosku lub projektu ustawy, zgłoszenie poprawki do wniosku lub projektu ustawy:

(I) działać w cudzym interesie lub wnosić sprawy lub kwestie w imieniu zewnętrznej instytucji bądź osoby; ani też

(II) nakłaniać do tego innego członka jednej z Izb Parlamentu, z Ministrami włącznie."

-----

*Uchwała z 6 listopada 1995 r.
Normy w życiu publicznym*

"Izba zgadza się z zaleceniami zawartymi w II Raporcie Komisji Specjalnej do spraw Norm w Życiu Publicznym (Izba Gmin, dok. nr 816) dotyczącymi zaprzestania odpłatnego działania w cudzym interesie (art. 54)²⁵; oraz z zaleceniem, że "... poseł, który posiada interesy finansowe, nie powinien inicjować ani brać udziału (nawet gdyby miał się on ograniczać do samej obecności) w delegacjach w sprawach dotyczących wyłącznie instytucji, w których poseł ma interesy finansowe."

*Tłumaczenie z jęz. angielskiego: Jolanta Karolczak,
Albert Pol, Halina Wrońska-Zwolińska (BSE)*

Warszawa, 18.02.1997.

---

²⁵ "Działalność stanowiąca odpłatne działanie w cudzym interesie nie jest zgodna z proponowanymi przez nas zasadami i z tego względu należy jej zaprzestać z początkiem nowej sesji Parlamentu (1995-96)."